

Årsredovisning 2015

Dnr 2016-2



Generaldirektörens förord

Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) överlämnar härmed årsredovisningen avseende verksamhetsår 2015. Under året har 17 rapporter, 2 ISF-kommentarer, 3 arbetsrapporter, 2 skrivelser och 3 working paper publicerats. ISF har också lämnat 23 remissvar och fått 8 vetenskapliga artiklar publicerade. ISF har under året inlett en ny publikationsserie som heter ISF kommenterar som har karaktär av kunskapsunderlag för att lyfta fram fakta som är relevanta för en pågående debatt eller som på andra sätt är en kommentar till aktuella områden.

Generaldirektör Per Molander har den 30 september 2015 avslutat sin tjänst till följd av pension. ISF:s chefsjurist Catarina Eklundh Ahlgren är vikarierande generaldirektör från och med den 1 oktober 2015 till och med den 13 mars 2016. ISF:s nya generaldirektör, Maria Hemström Hemmingsson, tillträder den 14 mars 2016.

Enligt myndighetens instruktion ska ISF bidra till att värna rättssäkerhet och effektivitet i socialförsäkringssystemet genom att bedriva systemtillsyn och effektivitetsgranskning. I den granskningsplan som myndigheten lämnar till regeringen i början av februari varje år konkretiseras det kommande årets verksamhet. Granskningsplanen för 2015 innehöll 29 tillsyns- och granskningsinsatser.

Sedan ISF bildades 2009 har verksamheten fokuserat på att producera och leverera policyrelevanta rapporter och andra underlag till regeringen. Under 2015 har ISF publicerat den hundrade rapporten sedan myndighetens start. Som framgår av den årliga rapporten har ISF under de tre senaste åren lämnat 64 rapporter och 2 ISF-kommentarer till regeringen. Därutöver har myndigheten publicerat sammanlagt 44 arbetsrapporter, working paper, skrivelser och vetenskapliga artiklar.

Stockholm i februari 2016

Catarina Eklundh Ahlgren
Vikarierande generaldirektör

Innehåll

1	Inspektionen för socialförsäkringen	7
1.1	Inledning	7
1.2	Uppdrag.....	7
1.3	Organisation.....	8
2	Tillsyn och granskning av socialförsäkringsområdet.....	9
2.1	Rättssäkerhet	9
2.2	Effektivitet	9
2.3	Granskning av rättssäkerhet och effektivitet bedrivs samlat	10
3	Resultatredovisning	13
3.1	Krav på rapportering	13
3.2	Samlat resultat och måluppfyllelse	13
3.3	Ekonomiskt resultat.....	14
3.4	Att jämföra resultat.....	16
4	Effekter av ISF:s verksamhet	19
4.1	Effekter avseende riksdagens och regeringens styrning	19
4.2	Effekter avseende myndigheternas styrning och handläggning.....	22
4.3	Spridning av ISF:s rapporter i övrigt	25
5	Övergripande prestationer	27
5.1	Konferenser	27
5.2	Föreläsningar m.m.	27
5.3	Remisser.....	28
5.4	Intyget som dörröppnare till välfärdssystemet	29
6	Övergripande granskningar	31
6.1	Styrning i Försäkringskassan och dess konsekvenser för verksamheten.....	31
6.2	Onödig efterfrågan inom Försäkringskassan – slutrapport ..	32
6.3	Intyg om socialförsäkringstillhörighet – och den fria rörligheten inom EU	32
6.4	Försäkringsmedicinska rådgivares roll i enskilda ärenden	32
6.5	Försäkringskassans administration – produktivitet och kvalitet 2014	33
6.6	Individuell eller standardiserad socialförsäkring – en diskussion för mer rättssäker handläggning.....	33
6.7	Kostnader	33
7	Förmåner till barn, familjer och personer med funktionsnedsättning samt tandvårdsförmåner	35
7.1	Kvalitet i beslut om tillfällig föräldrapenning och underhållsstöd	35
7.2	Assistansersättningen – brister i lagstiftning och tillämpning	36

7.3	Socialförsäkring, arbetsmarknadsstatus och barnafödande – en kunskapsöversikt	36
7.4	Reforms in the Swedish parental leave system and their effects on gender equality	36
7.5	Kostnader	36
8	Ohälsorelaterade förmåner	39
8.1	Arbetsgivares medfinansieringsansvar i sjukförsäkringen – Hur påverkades varaktigheten i sjukskrivningen?	39
8.2	Tidsgränserna i sjukförsäkringen	40
8.3	Offentlig och kollektivavtalad sjukförsäkring – institutionell utveckling under 30 år	40
8.4	Aktivitetsförmågeutredningar	40
8.5	Effekter av intensifierad handläggning för långtidssjukskrivna – en utvärdering av Försäkringskassans Pila-projekt	40
8.6	Kravet på varaktighet vid arbetsskadelivränta	40
8.7	Ett systemperspektiv på sjukfrånvaron	41
8.8	Förnyad utredning av sjukersättning	41
8.9	Kognitiv förmåga och aktivitetsersättning	41
8.10	Caseworkers' Attitudes – Do They Matter?	41
8.11	Rehabilitation of mental illness and chronic pain – The impact on sick leave and health	41
8.12	Vetenskapliga publiceringar	42
8.13	Kostnader	42
9	Pensioner och pensionsrelaterade förmåner	45
9.1	Att välja uttagstid av tjänstepension	45
9.2	Träffar prognoserna rätt? En utvärdering av pensionsprognoser i det orange kuvertet	45
9.3	Vetenskapliga publiceringar	45
9.4	Kostnader	46
10	Kompetens	47
10.1	Medarbetare	47
10.2	Bemanning	48
10.3	Kompetensutveckling	48
10.4	Arbetsmiljö och hälsa	49
10.5	Det interna arbetet i övrigt	51
11	Finansiell redovisning	55
11.1	Resultaträkning	55
11.2	Balansräkning	56
11.3	Redovisning mot anslag	58
11.4	Tilläggsupplysningar	59
11.5	Noter	61
12	Sammanställning över väsentliga uppgifter	65

1 Inspektionen för socialförsäkringen

1.1 Inledning

Årsredovisningens disposition

Årsredovisningen består av ett inledande avsnitt som beskriver myndighetens uppdrag på en övergripande nivå. I avsnittet preciseras också de olika typer av tillsyns- och granskningsinsatser som ryms inom uppdragets två huvudgrenar. Därefter följer resultatredovisningen, som beskrivs närmare nedan. Årsredovisningen avslutas med den finansiella redovisningen och en sammanställning över väsentliga uppgifter.

Resultatredovisningens disposition

Resultatredovisningen inleds med en samlad redovisning av resultatet och en bedömning av måluppfyllelsen. Därefter uttrycks resultatet i kostnader och intäkter över tid per verksamhetsområde. Rapporterna indelas i huvudkategorierna rättssäkerhet och effektivitet. En redovisning av de effekter som ISF:s rapporter haft görs också.

Resultatredovisningen fortsätter med en återrapportering av resultatet per verksamhetsområde med volymer och kostnader för slutprestationerna. Resultatredovisningen avslutas med en beskrivning av kompetensförsörjningsarbetet och det interna arbetet i övrigt.

1.2 Uppdrag

ISF:s uppdrag är enligt 1 § förordningen (2009:602) med instruktion för Inspektionen för socialförsäkringen att genom systemtillsyn och effektivitetsgranskning värna rättssäkerheten och effektiviteten inom socialförsäkringsområdet.

ISF ska enligt 2 § i instruktionen utöva systemtillsyn över och effektivitetsgranskning av den verksamhet som bedrivs av Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten i de delar som inte står under Finansinspektionens tillsyn och Skatteverket i de delar som avser beslut om pensionsgrundande inkomst.

ISF får vidare enligt 3 § i instruktionen utöva systemtillsyn över och utföra effektivitetsgranskning av verksamheter som gränsar till socialförsäkringsområdet och av samverkansinsatser som har anknytning till socialförsäkringsområdet.

1.3 Organisation

ISF är en enrådighetsmyndighet som leds av en generaldirektör. Generaldirektör Per Molander har den 30 september 2015 avslutat sin tjänst till följd av pension. ISF:s chefsjurist Catarina Eklundh Ahlgren är vikarierande generaldirektör från och med den 1 oktober 2015 till och med den 13 mars 2016. ISF:s nya generaldirektör, Maria Hemström Hemmingsson, tillträder den 14 mars 2016.

Myndigheten har ett insynsråd som består av 3 ledamöter vid sidan av generaldirektören, som är ordförande: Ulrik von Essen, professor i offentlig rätt vid Stockholms universitet, Eskil Wadensjö, professor i national-ekonomi vid Stockholms universitet och Solweig Zander, riksdagsledamot.

Verksamheten är under generaldirektören organiserad i en matris med fyra enheter och fyra kompetensområden. De tre sakenheterna är enheten för barn-, familje- och handikappfrågor, enheten för sjukförmåner och enheten för pensioner och övergripande studier. Myndigheten har även en administrativ enhet.

ISF har följande kompetensområden: ekonomisk styrning, effektivitetsgranskning och utvärdering, juridik samt medicin. Kompetensområdescheferna har ett övergripande ansvar för att säkerställa att myndighetens tillsyns- och granskningsverksamhet svarar mot högt ställda metod- och kvalitetskrav.

Myndigheten har också ett medicinskt råd. Det medicinska rådets roll är rådgivande och kvalitetssäkrande. Ledamöterna ska på olika sätt bidra till att bevaka medicinska aspekter i verksamheten. Rådet består av högst 6 externa ledamöter med klinisk och vetenskaplig kompetens. I rådet ingår Stefan Agewall, professor i kardiologi vid Oslo universitet, Kristian Borg, professor i rehabiliteringsmedicin vid institutionen för kliniska vetenskaper, Karolinska Institutet, Lisa Ekselius, professor i psykiatri vid Uppsala universitet och överläkare vid Akademiska Sjukhuset, Lars-Erik Strender, professor emeritus i allmänmedicin vid Karolinska Institutet, Kjell Torén, professor i försäkringsmedicin och överläkare vid Sahlgrenska Akademien samt Eva Vingård, professor i arbets- och miljömedicin vid Uppsala universitet och överläkare vid Uppsala Akademiska Sjukhus.

Verksamhetsområden

Verksamheten är indelad i fyra verksamhetsområden. Övergripande verksamhet omfattar insatser och granskningar som inte kan hänföras till någon särskild grupp av förmåner inom socialförsäkringen eller som omfattar socialförsäkringen som helhet och dess gränsområden. Återrapportering sker i två kapitel, dels det om övergripande prestationer och dels övergripande granskningar. Det andra området omfattar förmåner till barn, familjer och personer med funktionshinder men också tandvårdsförmåner. Det tredje området omfattar ohälsorelaterade förmåner och det sista omfattar pensioner och pensionsrelaterade förmåner.

Myndighetens tillsyns- och granskningsverksamhet bedrivs normalt i projektform.

2 Tillsyn och granskning av socialförsäkringsområdet

Med *systemtillsyn* avses enligt 1 § instruktionen granskning av om tillsynsobjektets egna system för styrning och kontroll säkerställer en korrekt och enhetlig tillämpning av det regelverk som tillsynsobjektet ska tillämpa.

Med *effektivitetsgranskning* avses enligt 1 § instruktionen granskning av om tillsynsobjektets verksamhet fungerar effektivt med utgångspunkt i det statliga åtagandet.

Med någon förenkling kan man säga att systemtillsyn i huvudsak är inriktad på rättssäkerhet medan effektivitetsgranskning fokuserar på effektiviteten hos den granskade verksamheten.

2.1 Rättssäkerhet

Rättssäkerhet är ett komplext begrepp som rymmer flera olika dimensioner. Centralt för rättssäkerheten är att de beslut som fattas är både materiellt och formellt riktiga. För att ett beslut ska kunna bli materiellt riktigt krävs att det finns tillräckligt klara och tydliga regler och att dessa regler tillämpas på ett korrekt sätt och på sakliga grunder utan hänsyn till några ovidkommande faktorer. I ett rättssäkert system måste det vara möjligt för den enskilda att förutse vilket beslut som kommer att fattas. Det är också väsentligt att lika fall bedöms lika. Den formella rättssäkerheten rör framför allt förfarandet vid handläggning och beslutsfattande och syftar främst till att den enskilda ska ges möjlighet att ta tillvara sina intressen. Den enskilda måste till exempel få möjlighet att föra fram sina argument i saken. Minst lika viktigt är att den enskilda får insyn i vilket underlag som har tillförts ärendet från någon annan än hen själv, liksom att myndigheten motiverar sitt beslut på ett tydligt och begripligt sätt så att den enskilda förstår hur myndigheten har resonerat och kan ta ställning till om hen har anledning att överklaga beslutet.

2.2 Effektivitet

Effektivitet kan delas upp i två kategorier – administrativ effektivitet och effektivitet som ett mått på de effekter som regelverket och myndigheters agerande har i samhället.

Administrativ effektivitet

Typiska frågor som rör den administrativa effektiviteten i en verksamhet är hur man uppnår målen med verksamheten, vad en viss förmån kostar att administrera, om hantering och kostnader skiljer sig mellan olika kontor inom en myndighet och om de administrativa kostnaderna kan minskas utan att kvaliteten blir lidande. Faktorer som hur långa handläggnings-tiderna är, hur ärendehantering inom den ansvariga myndigheten är organiserad eller hur beslutsstödet för handläggarna är utformat kan påverka den administrativa effektiviteten, liksom hur myndigheternas arbete med kontroller för att förhindra felaktiga utbetalningar är utformat. Också vissa kvalitetsaspekter som har betydelse för rättssäkerheten, som exempelvis lagenlighet och likformighet, måste ofta beaktas vid granskningar av den administrativa effektiviteten för att säkerställa att en kostnadsminskning inte sker på bekostnad av sänkt kvalitet i handläggning eller beslut.

Effekter i samhället

En annan väsentlig effektivitetsaspekt är socialförsäkringssystemens effektivitet i relation till det offentliga åtagandet, så som det har definierats i de politiska beslut som ligger till grund för förmånssystemen. Detta åtagande avser de effekter som uppnås när socialförsäkringsförmåner och andra åtgärder når olika kategorier av mottagare, till exempel barnfamiljer, personer med funktionsnedsättning och långtidssjukskrivna. En viss förmån kan både handläggas administrativt effektivt och vara träffsäker men ändå brista i effektivitet genom att de politiska mål som förmånen är tänkt att åstadkomma inte uppnås. Definitionen av effektivitetsgranskning i ISF:s instruktion tar sin utgångspunkt i det offentliga åtagandet. En viktig del i ISF:s granskning är därför att utvärdera vilka effekter – såväl avsedda som inte avsedda – som vidtagna åtgärder eller avsaknad av åtgärder har.

2.3 Granskning av rättssäkerhet och effektivitet bedrivs samlat

Rättssäkerhetsfrågor och olika effektivitetsaspekter har ofta nära beröringspunkter och är i praktiken ofta svåra att separera. För att en verksamhet ska anses vara administrativt effektiv krävs till exempel att handläggningen håller en hög kvalitet. Ett av de främsta måtten på kvaliteten i handläggningen är just om den är rättssäker. Omvänt kan rättssäkerheten påverkas av den administrativa effektiviteten. Exempelvis kan en handläggning som är ineffektiv genom att den leder till långa handläggningstider inverka negativt på rättssäkerheten. Även myndigheternas arbete för att motverka felaktiga utbetalningar har både rättssäkerhets- och effektivitetsaspekter. Att de ansvariga myndigheterna på socialförsäkringsområdet säkerställer att förmåner betalas ut med rätt belopp till de mottagare som har rätt till dem är en rättssäkerhetsfråga. Men i myndigheternas uppdrag ligger också att de ska se till att använda handläggningsrutiner och inrätta kontroller av olika slag som leder till väl avvägda och använda administrativa resurser. I praktiken granskas därför rättssäkerhetsfrågor och frågor som rör den administrativa effektiviteten ofta tillsammans. I stor utsträckning används också samma metoder vid granskningar av rättssäkerhet och administrativ

effektivitet – framförallt genomgångar av författningar och styrande dokument, intervjuer samt granskningar av ärendeakter.

Det finns beröringspunkter även mellan rättsäkerhet och effektivitet i form av effekter av den förda politiken för samhället och medborgarna. Tolkningen av om beslut är materiellt riktiga görs med utgångspunkt från lagstiftarens intentioner, vilket innebär att frågan om huruvida reglerna och tolkningen av dem leder till avsedda effekter handlar både om effektivitet och om rättsäkerhet. Genom att exempelvis genomföra effektutvärderingar i samspel med granskningar som är inriktade på rättsäkerhet och administrativ effektivitet blir det också möjligt att undersöka de bakomliggande orsakerna till att de effekter som lagstiftaren eller ansvariga myndigheter velat åstadkomma inte uppnås. Att de avsedda effekterna inte uppnås kan till exempel bero på att det finns brister i förmånssystemets utformning eller i implementeringen av reglerna, att omvärlden har förändrats eller att systemet samverkar med andra system på ett sätt som påverkar mottagarnas incitament.

Sammanfattningsvis har det ett stort värde att rättsäkerhets- och effektivitetsfrågor kan granskas samlat. Granskningar av rättsäkerhetsfrågor kan också ge uppslag till granskningar av effektivitetsfrågor och vice versa.

3 Resultatredovisning

3.1 Krav på rapportering

I enlighet med 12 § i myndighetens instruktion ska ISF senast den 1 februari varje år lämna en särskild granskningsplan, som anger vilken huvudsaklig inriktning tillsynen och granskningen ska ha under året.

Granskningsplanen för år 2015¹ innehöll sammanlagt 29 tillsyns- och granskningsinsatser som avsågs rapporteras eller startas under året. I planen presenterades syfte med insatserna och planerad tidpunkt för avrapportering angavs. Granskningsplanen för år 2016² som lämnades nyligen innehåller sammanlagt 32 granskningar som ISF avser att rapportera eller starta under året.

I enlighet med 13 § i myndighetens instruktion ska myndigheten varje år, i samband med årsredovisningen, lämna en årlig rapport som samlar de viktigaste iakttagelserna vid systemtillsynen och effektivitetsgranskningen under det gångna verksamhetsåret.

Den årliga rapporten för 2015 innehåller en beskrivning av de rapporter som myndigheten har lämnat under året, en beskrivning av vilka effekter som har kunnat iaktas av verksamheten under 2015 samt en sammanställning av de tre senaste årens produktion. Den årliga rapporten lämnas till regeringen i samband med årsredovisningen i februari 2016.³

3.2 Samlat resultat och måluppfyllelse

Myndigheten bedömer att årets produktionsresultat är bra. Under år 2015 lämnades 17 rapporter och 2 ISF-kommentarer till regeringen. Det kan jämföras med 27 rapporter under 2014 och 21 rapporter under 2013. 17–18 rapporter under ett år är ett produktionsresultat i det lägre spannet om man ser till ISF:s verksamhet de första sex åren (se vidare under avsnitt 3.4 om att jämföra resultat). Minskningen är en följd av att det under föregående år avslutades en ovanligt stor mängd projekt med många rapporter som resultat. Därmed har 2015 i sin tur präglats mer av att projekt har startats under året. ISF upplever att intresset för rapporterna generellt sett är stort och att iakttagelser och rekommendationer används som underlag till förbättringar inom socialförsäkringsområdet (se vidare kapitel 4 om effekter).

¹ Dnr 2015-6.

² Dnr 2016-0008.

³ ISF Rapport 2016:2, dnr 2016-0023.

Av de rapporter som lämnades 2015 ligger 10 huvudsakligen inom området effektivitet, 3 ligger inom området rättssäkerhet och 3 inom båda områdena (den årliga rapporten ingår inte). Av de ISF-kommentarer som lämnats under året ligger den ena inom området effektivitet och den andra ligger inom båda områdena. ISF har också överlämnat 2 skrivelser till regeringen och publicerat 3 arbetsrapporter och 3 working paper på den externa webbplatsen under året. Under året har dessutom 8 vetenskapliga artiklar blivit publicerade, vilket ISF ser som en del av kvalitetssäkringen av arbetet i vissa projekt.

ISF har beslutat att förskjuta tiden för rapportering för 7 egeninitierade granskningar i förhållande till den ursprungliga tidpunkten som angavs i granskningsplanen för år 2015 (se vidare under respektive verksamhet). I granskningen av Försäkringskassans Pila-projekt har ISF utökat granskningen och arbetet kommer att redovisas när det har slutförts under 2017. I ett projekt har huvudmannskapet flyttats från ISF till Kungliga tekniska högskolan (KTH) under året. Resterande granskningar har startats eller avslutats i enlighet med granskningsplanen.

3.3 Ekonomiskt resultat

ISF:s verksamhet finansieras i stort sett genom anslag, medan intäkter av avgifter och finansiella intäkter är marginella. 76 procent av kostnaderna avser personalkostnader, 15 procent är övriga driftskostnader, 8 procent avser kostnader för lokaler och 1 procent är finansiella kostnader och avskrivningar.

Under år 2015 har de totala kostnaderna minskat med cirka 250 000 kronor samtidigt som intäkterna har ökat med cirka 230 000 kronor jämfört med föregående år (på grund av nettoredovisning ger det en total skillnad på 480 000 kronor).

36 procent av kostnaderna avser övergripande verksamhet⁴ och utgör därmed det område som ISF lagt mest resurser på under året. 29 procent av kostnaderna avser ohälsorelaterade förmåner. De två mindre verksamhetsområdena förmåner till barn, familjer och personer med funktionsnedsättning samt tandvårdsförmåner och pensioner och pensionsrelaterade förmåner omfattar 18 respektive 17 procent av myndighetens verksamhet.

Under år 2015 har kostnaderna inom övergripande verksamhet ökat med 51 procent jämfört med föregående år. Det beror på att två avslutade projekt har haft sin huvudsakliga produktion under 2015 och att de under 2014 var i en uppstartsfas. En annan orsak är att kostnaderna för att besvara remisser ökat med nästan 2 miljoner kronor jämfört med 2014.

Under år 2015 ligger kostnaderna inom barn- och familjeområdet åter på en normal nivå. Den stora skillnaden jämfört med 2014 beror på att en stor mängd projekt avslutades under detta år.

⁴ Övergripande verksamhet omfattar insatser och rapporter som inte kan hänföras till någon särskild grupp av förmåner inom socialförsäkringen eller som omfattar socialförsäkringen som helhet och dess gränsområden (kapitel 5 och 6).

Tabell 1 Kostnader och intäkter per verksamhet

Per verksamhet, tkr	2015	2014	2013
<i>Övergripande verksamhet*</i>			
Intäkter	22 027	14 550	16 548
Kostnader	22 027	14 550	16 548
<i>Förmåner till barn, familjer och personer med funktionsnedsättning samt tandvårdsförmåner**</i>			
Intäkter	11 083	17 211	12 673
Kostnader	11 083	17 211	12 673
<i>Ohälsorelaterade förmåner</i>			
Intäkter	17 360	18 126	23 460
Kostnader	17 360	18 126	23 460
<i>Pensioner och pensionsrelaterade förmåner**</i>			
Intäkter	10 273	11 336	10 878
Kostnader	10 273	11 336	10 878
Totalt			
Intäkter	60 743	61 223	63 559
Kostnader	60 743	61 223	63 559

Övriga intäkter (intäkter av avgifter och andra ersättningar samt finansiella intäkter) är netto redovisade och har minskat kostnaderna, de uppgår totalt till 273 000 kronor eller knappt 0,5 procent av de totala intäkterna.

* Området omfattar kostnader och intäkter för övergripande prestationer och övergripande granskningar.

** Områdena har bytt namn under året men det är ingen skillnad i omfattning jämfört med tidigare år och jämförelsetalen påverkas inte.

Den genomsnittliga kostnaden per rapport uppgick till 3,6 miljoner kronor under 2015, vilket är högre än de båda föregående åren. Det beror på att antalet rapporter som lämnats till regeringen är färre. 2014 var ett ovanligt högt produktionsår vilket får en låg genomsnittskostnad som följd.

Tabell 2 Genomsnittskostnader för ISF:s rapporter

Genomsnittskostnad, tkr	2015	2014	2013
Antal rapporter	17	27	21
Genomsnittskostnad per rapport	3 573	2 268	3 027

Genomsnittskostnaden är beräknad som den totala kostnaden för året, se tabell 1, i förhållande till antalet lämnade rapporter under året.

3.4 Att jämföra resultat

Att jämföra resultat i ISF:s verksamhet mellan enskilda verksamhetsår eller mellan projekt som har olika förutsättningar måste göras med försiktighet. Nedan förs resonemang om vilka skillnader som kan finnas och som man behöver beakta när man jämför och analyserar resultaten.

ISF:s produktionsvolym

Sedan starten har ISF haft en produktionsvolym som har varierat från 17 till 27 rapporter under ett kalenderår. 20–21 rapporter är en normal produktionsvolym för ISF under ett verksamhetsår. Färre rapporter än så är ett år med en lägre produktion och fler rapporter än så är ett högt resultat.

ISF har en kontinuerligt pågående verksamhet som inte följer kalenderåret. Projekt startas löpande under året och avslutas också löpande med olika typer av publiceringar som följd. Produktionscykeln har två toppar under året, dels en före sommaren och dels en före jul. Årsskiftet är en fastställd brytpunkt i tid och vilka rapporter ISF hinner publicera i december eller som skjuts på till i januari året efter påverkar vilken volym som anges i årsredovisningen ett enstaka kalenderår. En påverkan som kan verka större när den uttrycks i siffror än vad den är i realiteten i verksamheten.

ISF:s slutprestationer och fördelning av gemensamma kostnader

Inom området övergripande verksamhet utgörs myndighetens slutprestationer av konferenser, föreläsningar och besvarade remisser. Här ingår också slutprestationen Intyget som dörröppnare. De övergripande granskningarna som rapporterats till regeringen är också slutprestationer. Andra prestationer är den skrivelse som rapporterats till regeringen och den arbetsrapport som publicerats.

Inom de andra tre områdena är myndighetens slutprestationer de rapporter och ISF-kommentarer som lämnats till regeringen under året. Andra prestationer är den skrivelse som rapporterats till regeringen samt de arbetsrapporter, working paper och de vetenskapliga artiklar som publicerats.

ISF har under året inlett en ny publikationsserie som heter ISF kommentarer som har karaktär av kunskapsunderlag för att lyfta fram fakta som är relevanta för en pågående debatt eller som på andra sätt är en kommentar till aktuella områden.

En restlös fördelning av de gemensamma kostnaderna har gjorts till myndighetens slutprestationer. ISF redovisar de enskilda slutprestationernas totala kostnad. I den redovisade kostnaden för slutprestationen kan en eller flera rapporter och ISF-kommentarer ingå liksom arbetsrapporter, working paper, vetenskapliga artiklar och skrivelser som lämnats inom ramen för ett projekt, det vill säga flera sorters prestationer kan ingå i en slutprestation. Vissa projekt bedrivs över flera verksamhetsår och i den totala kostnaden inkluderas även kostnader från tidigare år som är hänförliga till slutprestationen.

ISF kommenterar kan vara en helt fristående publikation eller en publikation som ges ut en tid efter att det projekt som tidigare har behandlat frågeställningen har avslutats och kostnaderna har redovisats i årsredovisningen. Då betraktas de som egna slutprestationer.

I de fall myndigheten publicerar arbetsrapporter, working paper och skrivelser eller om en vetenskaplig artikel blir publicerad efter det att slutprestationen har redovisats i årsredovisningen, bokförs kostnaderna för nedlagd tid som gemensamma kostnader för det aktuella området. Om dessa prestationer är fristående och inte leder till en slutprestation i form av en rapport eller ISF kommenterar men finns med som planerad verksamhet i granskningsplanen redovisas kostnaden för prestationen i anslutning till beskrivningen.

Att jämföra kostnader mellan rapporter

ISF:s projekt varierar såväl i längd som när det gäller vilken typ av kompetens och vilka övriga resurser som krävs för att genomföra dem. Även arbetssätt och metoder skiljer sig åt mellan projekten. Det är variabler som direkt påverkar den totala kostnaden för den rapport eller de rapporter som lämnas till regeringen inom ramen för ett projekt.

Ett genomsnittligt ISF-projekt pågår uppskattningsvis mellan nio och tolv månader och resulterar i en rapport. Längre och mer omfattande projekt kan pågå över flera år och resulterar vanligen också i flera rapporter. Andra insatser, som att skriva en ISF kommenterar eller en skrivelse i någon fråga, tar däremot betydligt kortare tid och där kan det handla om ett par månader i kalendertid.

ISF:s granskningar kan antingen initieras genom regeringsuppdrag eller av ISF inom ramen för instruktionen. Ser man till den nedlagda arbetstiden mellan regeringsuppdrag och egeninitierade projekt så varierar den något de senaste tre åren. Under 2015 har 58 procent av den nedlagda arbetstiden lagts på regeringsuppdrag och 42 procent av tiden har lagts på egeninitierade projekt. Ser man däremot till antalet projekt så är regeringsuppdragen avsevärt färre än de egeninitierade projekten, där fördelningen för pågående projekt under 2015 var 10 regeringsuppdrag och 29 egeninitierade projekt. Orsaken till den stora skillnaden (25 procent regeringsuppdrag och 75 procent egeninitierade) är att regeringsuppdragen många gånger är bredare och omfattar fler frågor än de egeninitierade projekten. När fler typer av frågor ska besvaras i ett projekt, blir också bemanningen bredare med flera olika kompetenser.

Vilken kombination av kompetens som behövs inom ett projekt beror på frågornas karaktär och komplexitet. Ett projekt som behandlar flera olika frågor kräver naturligen en bredare kombination av kompetenser än ett projekt i den andra ytterligheten med en starkt avgränsad frågeställning som kräver djup kompetens inom ett specifikt område. I projekten deltar främst tillsvidareanställd personal, men extern kompetens kan också tillföras i olika former vid behov. Extern kompetens anlitas när en viss typ av kompetens är nödvändig för att genomföra ett projekt, men det inte är ekonomiskt motiverat att ISF har sådan kompetens konstant över tid. Det förekommer också att extern kompetens anlitas för att genomföra arbets-

uppgifter som inte kräver någon särskild specialistkompetens, men där myndigheten själv inte har tillräckliga resurser.

Det angreppssätt och de metoder som ISF använder för att lösa uppgiften i ett projekt påverkar också tidsåtgången i både kalendertid och arbetstid. Projekt som innehåller bearbetning av registerdata tar lång tid, vilket inte minst beror på att dataleveranser ofta tar lång tid, framför allt när det gäller leveranser av sådana data från granskningsobjekten eller från Statistiska centralbyrån (SCB). Projekt som innehåller omfattande bearbetning av uppgifter från ärendeakter (aktgranskning) kan också de ta betydande tid i anspråk. Även här kan leveransen av akter från granskningsobjekten vara en avgörande faktor för tidsåtgången i ett projekt.

Varken den genomsnittskostnad per rapport som anges ovan (i avsnitt 3.3) eller genomsnittskostnaden för ett visst verksamhetsområde ger därmed något svar på frågan om ISF har blivit mer eller mindre effektiv. Detta är viktigt att ha i åtanke vid jämförelser mellan enskilda rapporter eller när man jämför genomsnittskostnaden mellan olika år eller områden.

Baserat på verksamheten de senaste sex åren kan ISF konstatera att kostnaden per rapport vanligen varierar mellan 1 och 3 miljoner kronor. Mer omfattande rapporter varierar mellan 3 och 5 miljoner kronor. De dyraste rapporterna kostar från 5 miljoner kronor och upp till som mest 9 miljoner kronor.

4 Effekter av ISF:s verksamhet

ISF har i tidigare regleringsbrev ålagts av regeringen att bedöma vilken betydelse myndighetens granskningar har haft för socialförsäkringsadministrationens effektivitet, rättssäkerhet och för medborgarnas tilltro till socialförsäkringarna. En liknande formulering finns i regleringsbrevet för 2016 men saknas i regleringsbrevet för 2015. För att bilden av myndighetens verksamhet ska bli mer komplett finns det anledning att även beröra de effekter som under 2015 på något sätt kan härledas till ISF:s verksamhet.

Det finns inte någon given metod för att fastställa effekterna av en myndighets verksamhet. I abstrakt mening är effekterna skillnaden mellan den faktiska utvecklingen och den som skulle ha ägt rum om myndigheten inte hade funnits. Det är dock inte möjligt att göra en sådan jämförelse och det är därför svårt att mäta effekterna av verksamheten.

Den typ av övervakande och förebyggande verksamhet som ISF bedriver kan inte alltid förväntas leda till direkta förändringar för medborgarna eller samhället i övrigt. Ofta behöver resultat istället sökas i olika led i den kedja av åtgärder och beslut som krävs för att ett initiativ ska leda till faktisk förändring. Den exakta påverkan i en händelsekedja är svår att bedöma eftersom det ibland kan gå flera år till dess att initiativet leder till effekter. En annan svårighet i att mäta effekter av ISF:s verksamhet är att själva myndighetens existens har effekter på beteendet hos dem som är föremål för tillsyn. Ett av de viktigaste kriterierna på att ISF:s arbete är relevant och väl genomfört är att de iakttagelser som görs och de rekommendationer som lämnas i rapporter och andra publiceringar omsätts i praktisk handling och leder till förändring.

4.1 Effekter avseende riksdagens och regeringens styrning

Underlag i utrednings- och författningsarbete

ISF har under flera år genomfört granskningar som har rört den statliga assistansersättningen. I den senaste⁵ har ISF sammanställt de problem som finns med den nuvarande lagstiftningen om assistansersättning. Rapporten kommer att användas som underlag vid framtagandet av direktiv till en kommande utredning för att se över lagstiftningen på området. Rapporten har också uppmärksammat brett av såväl brukar-

⁵ *Assistansersättningen – brister i lagstiftning och tillämpning* ISF Rapport 2015:9, dnr 2015-77.

rörelsen och assistansanordnare som av politiker samt fått uppmärksamhet i medierna.

I en rapport⁶ konstaterade ISF att den tidigare kända skillnaden i beviljandegrad för kvinnor och män inom arbetsskadeförsäkringen alltså kvarstod och att män i högre utsträckning än kvinnor exponeras för faktorer i arbetet där det finns en vetenskaplig evidens för skadlig inverkan. I en senare rapport från ISF som fokuserade på varaktighetskravet i arbetsskadeförsäkringen⁷ konstaterades att reglernas utformning medför att det är svårt för den försäkrade att veta i vilket skede hen bör ansöka om livränta. Regeringen har nyligen beslutat om direktiv till en utredning som ska se över arbetsskadeförsäkringen med syfte att se till att kvinnor och män får lika möjligheter att få skador godkända som arbetsskada⁸. Utredningen ska också se över hur det kan förhindras att arbetssökande gör rättsförluster på grund av att de av okunskap om regelverket inte ansöker om livränta. I direktiven anges att utredaren särskilt bör ta del av ISF:s rapporter om arbetsskada.

Med hänvisning till Brottsförebyggande rådets (Brå) rapport⁹ tillsatte regeringen under hösten 2015 en särskild utredare för att göra en översyn av välfärdsstatens förmåga att stå emot organiserad och systematisk ekonomisk brottslighet. Syftet är att identifiera risker i välfärdssystemen och andra närliggande skatterfinansierade eller skattesubventionerade system, för att därigenom kunna säkerställa en korrekt användning av offentliga medel samt effektivt förebygga och beivra brottslighet av detta slag.¹⁰

I två rapporter¹¹ om efterhandskontroller av det statliga tandvårdsstödet har ISF identifierat ett antal områden för förbättring inom det statliga tandvårdsstödet. Rapporterna har legat till grund för såväl direktiven till en utredning om ett förbättrat tandvårdsstöd som den analys av efterhandskontrollerna som utredningen gjorde och även en del av de förslag som utredaren lämnade i betänkandet¹².

ISF har i en rapport¹³ föreslagit att Världshälsoorganisationens klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa för barn- och ungdomar (ICF-CY), bör kunna användas som stöd vid bedömningen av barns omvårdnadsbehov till följd av funktionsnedsättningar. Under året har en arbetsgrupp inom Socialdepartementet i en departementspromemoria¹⁴ lämnat förslag om nya regler som ska ersätta förmånerna handikapp-

⁶ *Beslut om arbetsskada ur ett jämställdhetsperspektiv – livränta till följd av sjukdom*, ISF Rapport 2011:15.

⁷ *Krav på varaktighet vid arbetsskadelivränta*, ISF Rapport 2015:14, dnr 2014-149.

⁸ *En mer jämställd och rättssäker försäkring vid arbetsskada*, dir. 2016:9.

⁹ *Intyget som dörröppnare till välfärdssystemet, En rapport om välfärdsbrott med felaktiga intyg*, Brå:s rapport 2015:8.

¹⁰ Dir. 2015:96 Organiserad och systematisk ekonomisk brottslighet mot välfärden.

¹¹ *Kontrollen av tandvårdsstödet*, ISF Rapport 2011:18 och *Försäkringskassans efterhandskontroller av tandvårdsstödet – en uppföljande granskning*, ISF Rapport 2013:5.

¹² *Ett tandvårdsstöd för alla - fler och starkare patienter* SOU 2015:76.

¹³ *Att tala samma språk - gemensam struktur vid bedömning av vårdbidrag*, ISF Rapport 2013:12.

¹⁴ *Reformerat stöd till barn och vuxna med funktionsnedsättning* Ds 2015:58.

ersättning och vårdbidrag. I promemorian hänvisas till ISF:s rapport och även till en rapport som ISF publicerade under 2010¹⁵.

Underlag för regeringens myndighetsstyrning

ISF har i en rapport¹⁶ konstaterat att de senaste årens uppgång av sjukfrånvaron tidsmässigt sammanfaller med en tydlig försämring av Försäkringskassans arbete med att pröva de enskilda försäkrades rätt till ersättning vid de tidsgränser som finns inom ramen för rehabiliteringskedjan. I en tidigare rapport¹⁷ konstaterade ISF att tidsgränserna i rehabiliteringskedjan ökar sjukskrivnas återgång i arbete. Rapporterna bidrog sannolikt till regeringens budgetförstärkningar till Försäkringskassan som öronmärkts för att stärka handläggningen inom sjukförsäkringen så att den som är sjuk ska få sina prövningar i rätt tid.

Under 2015 har arbetet med att stärka det allmänna ombudet för socialförsäkringen fortsatt och ISF har tidigare analyserat det allmänna ombudets roll¹⁸. Rapporten har utgjort underlag för en utredning¹⁹ som har haft i uppdrag att överväga hur det allmänna ombudet för socialförsäkringen ska kunna ges bättre förutsättningar att fullgöra sitt uppdrag. Utredningens betänkande lämnades i april 2015 och regeringen har för 2016 avsatt särskilda medel för att stärka det allmänna ombudet och dess kansli.

I två rapporter²⁰ har ISF följt utfallet av beslut om statlig assistansersättning. Som en direkt följd av den senaste rapporten gav regeringen Socialstyrelsen i uppdrag att kartlägga och analysera insatsen personlig assistans. ISF har bidragit med information till Socialstyrelsen som sammanfattades i en av bilagorna i myndighetens rapport.²¹ Regeringen har i budgetpropositionen för 2016 aviserat att den kommer att fortsätta arbetet i denna fråga.²²

Underlag för förändringar av regeringens överenskommelser med Sveriges kommuner och landsting

ISF har i två rapporter och en skrivelse granskat sjukskrivningsmiljardens konstruktion²³. ISF slutsats var att den rörliga delen i sjukskrivningsmiljarden, som kopplades till förändringar i sjukfrånvaron inom varje landsting, var problematisk och att det kan diskuteras om den rörliga delen har fungerat som den styrmekanism som varit avsikten. ISF kan konstatera att

¹⁵ *Handlägningsstöd för handikappersättning och vårdbidrag*, ISF Rapport 2010:8.

¹⁶ *Tidsgränserna i sjukförsäkringen*, ISF Rapport 2015:5, dnr 2014-133.

¹⁷ *Rehabiliteringskedjans effekter på sjukskrivningstiderna*, ISF Rapport 2010:1.

¹⁸ *Ett förstärkt allmänt ombud för socialförsäkringen*, ISF Rapport 2012:11.

¹⁹ *Skapa tilltro – Generell tillsyn, enskildas klagomål och det allmänna ombudet inom socialförsäkringen*, SOU 2015:46.

²⁰ *Utfall av beslut om statlig assistansersättning*, ISF Rapport 2012:18 och *Assistansersättning och kommunala stöd till personer med funktionsnedsättning* ISF Rapport 2014:19.

²¹ Kartläggning och analys av vissa insatser enligt LSS – Tilläggsuppdrag avseende insatsen personlig assistans, Socialstyrelsens artikelnummer 2015-9-3.

²² Prop. 2015/16:1, utgiftsområde 9, s. 164f.

²³ ISF Skrivelse *Vilka mekanismer har styrt Sjukskrivningsmiljarden?* Lämnades till regeringen 2011, *Uppföljning av sjukskrivningsmiljarden 2010*, ISF Rapport 2011:13 och *Sjukskrivningsmiljarden – landstingets syn på ekonomiska incitament för att påverka sjukfrånvaron*, ISF Rapport 2013:11.

den rörliga delen har avvecklats i överenskommelsen mellan staten och SKL för 2016.

ISF har utvärderat rehabiliteringsgarantin²⁴ och konstaterat att KBT²⁵ har positiva effekter i form av lägre framtida sjukfrånvaro och lägre vård- och läkemedelskonsumtion för den stora majoriteten av patienter som inte var sjukskrivna vid behandlingsstart. MMR²⁶-behandling ledde genomgående till sämre resultat – deltagarna ökade sjukfrånvaron tydligt under och efter behandlingen. Under 2015 har regeringen genomfört en översyn av rehabiliteringsgarantin och då tagit del av ISF:s utvärdering²⁷. Översynen har lett till att överenskommelsen om rehabiliteringsgarantin från 2016 har ersatts av en ny överenskommelse om en kvalitetssäker och effektiv sjukskrivningsprocess utan detaljstyrning om vilken behandlingsform som ska användas.

4.2 Effekter avseende myndigheternas styrning och handläggning

I en rapport²⁸ konstaterades att det är stor skillnad i ändringsfrekvens mellan de tolv förvaltningsrätterna i landet och att möjligheterna att få rätt vid en domstolsprövning därmed varierar. Under året har ISF presenterat rapporten hos flera domstolar; bland annat Högsta förvaltningsdomstolen, två kammarrätter och tre förvaltningsrätter. Rapporten har även utgjort underlag för diskussioner i domstolsväsendet, bland annat vid ett domarseminarium om utredningsskyldighet som anordnats av Domstolsakademien.

ISF har granskat²⁹ Försäkringskassans tillämpning av reglerna om graviditetsspenning och rekommenderat Försäkringskassan att i större utsträckning göra en sammanvägd bedömning av arbetsuppgifternas art och kvinnans individuella förutsättningar vid bedömningen av om arbetsförmågan är nedsatt på grund av graviditeten. I september 2015 publicerade Försäkringskassan ett nytt *Domsnytt*³⁰ och ett informationsmeddelande³¹ med ett metodstöd för bedömningen av rätten till graviditetsspenning. Syftet med publiceringen var att tydliggöra att handläggaren ska göra en sammanvägd individuell prövning där handläggaren ska beakta vilken typ av arbetsuppgifter det är fråga om och vilken förmåga den enskilda kvinnan har att utföra dessa.

²⁴ *Rehabiliteringsgarantins effekter på hälsa och sjukfrånvaro*, ISF Rapport 2014:12.

²⁵ Kognitiv beteendeterapi.

²⁶ Multimodal rehabilitering.

²⁷ En kvalitetssäker och effektiv sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess.

Överenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting 2016, bilaga till protokoll vid regeringssammanträde den 17 december 2015 (S2014/04393/SF m.fl.).

²⁸ *Socialförsäkringsmål i förvaltningsdomstolarna*, ISF Rapport 2014:18.

²⁹ *Tillämpningen av lagstiftningen om graviditetsspenning – en uppföljning*, ISF Rapport 2014:25.

³⁰ *Domsnytt* 2015:023.

³¹ IM 2015:13.

ISF har publicerat flera rapporter³² som har bidragit med kunskaper om myndighetsstyrning som kan komma till nytta även inom andra områden i statsförvaltningen än socialförsäkringsområdet. Försäkringskassan har i sina svar på rapporterna lyft fram att de har gett myndigheten värdefull kunskap för den fortsatta utvecklingen av sin organisation³³ och att de har synliggjort konsekvenserna av otydlighet i roller och ansvar³⁴. Rapporterna har presenterats vid forskardagar kring ekonomistyrning i staten som Stockholms universitet anordnat och det har bidragit till att sprida kunskapen till många inom statsförvaltningen.

ISF:s slutrapport³⁵ om onödig efterfrågan kommer enligt Försäkringskassan att kunna bidra till myndighetens fortsatta utveckling.³⁶ Arbetet med att identifiera och minska onödig efterfrågan har blivit en integrerad del av Försäkringskassans verksamhetsplanering och gäller nu hela verksamheten. Ekonomistyrningsverket har under året etablerat ett nätverk med myndigheter för att vidareutveckla och anpassa metoder för att identifiera onödig efterfrågan och sprida kunskap om detta inom statsförvaltningen.

I sitt svar på ISF:s rapport³⁷ om underhållsstöd poängterade Försäkringskassan särskilt att rapporten ger myndigheten mycket värdefull kunskap för det fortsatta arbetet med att förbättra kvaliteten i handläggningen av underhållsstöd.³⁸ Myndigheten arbetar med några av de brister som ISF pekat på, till exempel utformningen av kommunicerings- och beslutsbrev.

Den granskning som ISF har gjort av Försäkringskassans hantering av tillfällig föräldrapenning³⁹ visade bland annat att ärenden som kräver en mer omfattande manuell utredning utreds i olika utsträckning, vilket leder till att föräldrar kan få olika beslut vid liknande omständigheter. Försäkringskassan anger i sitt svar på rapporten att myndigheten ser över sin vägledning för att göra reglerna mer överskådliga för handläggarna och säkerställa en likformig tillämpning. Försäkringskassan har tagit fram förbättrade brevmallar för att stödja handläggarna i att skriva beslutsbrev så att krav och motivering till beslutet framgår. I rapporten uppmärksammade ISF även risker med att Försäkringskassan betala ut tillfällig föräldrapenning så snabbt som möjligt. Redan 2013 framhöll ISF i en rapport⁴⁰ att en låg kontrollfrekvens i kombination med Försäkringskassans policy att betala ut tillfällig föräldrapenning så snabbt som möjligt ökade risken för felaktiga utbetalningar. Efter att 2015 års rapport publicerades har Försäk-

³² *Controllerrollen i Försäkringskassans nya styrning*, ISF Rapport 2015:2, dnr 2012-127 och *När handläggaren blev teammedlem – om autonomi, lärande och styrning i Försäkringskassan*, ISF Rapport 2015:13, dnr 2012-127.

³³ Försäkringskassans svar på ISF-rapport 2015:2 Controllerrollen i Försäkringskassans nya styrning, dnr. 016639-2015.

³⁴ Försäkringskassans svar på ISF Rapport 2015:13, dnr. 054544-2015.

³⁵ *Onödig efterfrågan inom Försäkringskassan – slutrapport* ISF Rapport 2015:7, dnr 2012-75.

³⁶ Försäkringskassans svar på ISF-rapport 2015:7 Onödig efterfrågan inom Försäkringskassan, dnr 031971-2015.

³⁷ *Kvalitet i underhållsstöd – en granskning av Försäkringskassans handläggning*, ISF Rapport 2015:3, dnr 2014-57.

³⁸ Försäkringskassans svar på ISF:s rapport (2015:3) Kvalitet i underhållsstöd, dnr 022086-2015.

³⁹ *Försäkringskassans hantering av tillfällig föräldrapenning*, ISF Rapport 2015:12, dnr 2014-57.

⁴⁰ *Slopat frånvarointyg – kontroll och uttag av tillfällig föräldrapenning*, ISF Rapport 2013:19.

ringskassan fattat beslut om att det från och med juni 2016 ska införas en fast utbetalningsdag den 25:e varje månad för tillfällig föräldrapenning.

ISF har i en granskning av aktivitetsförmågeutredningar (AFU) bedömt att det behövs åtgärder beträffande Försäkringskassans handläggning både före och efter en sådan utredning⁴¹. Sedan rapporten publicerades har Försäkringskassan genomfört flera åtgärder i syfte att utveckla AFU och handläggningen i de ärenden där AFU genomförs. Interna utbildningsinsatser för handläggare har påbörjats och en heldagsutbildning för försäkringsmedicinska rådgivare (FMR) har genomförts. Blanketter och manualer har uppdaterats och rutiner har tydliggjorts avseende krav på dokumentation av ställningstaganden. Under 2016 ska Försäkringskassan redovisa volymprognoser, förtydliga kriterier för vilka ärenden som kan vara aktuella för en AFU och kraven på dokumenteringen av användningen av kunskapsunderlaget vid en AFU.

ISF har granskat⁴² Försäkringskassans tillämpning av föräldraansvaret. ISF framhöll att det inte framgår av Försäkringskassans styrdokument när eller hur handläggarna ska göra avdrag för normalt föräldraansvar och att bedömningar av föräldraansvaret varierar. I januari 2015 färdigställde Försäkringskassan en rättsfallsöversikt och beslutade om ett antal rättsliga ställningstaganden som förtydligade föräldraansvaret på flera punkter.

I en rapport⁴³ pekade ISF på att den nuvarande lagstiftningen om assistansersättning är otydlig på flera punkter och konstaterade att det finns vissa brister i tillämpningen av reglerna och i kontrollen av hur assistansersättningen används. Med anledning av rapporten kommer Försäkringskassan att se över styrande och stödjande dokument för att ge handläggarna vägledning om hur begreppet "goda levnadsvillkor" ska tillämpas och se över normeringen om hur behov av tillsyn ska bedömas⁴⁴. En utredning av om metoden för behovsbedömning kan förbättras ska genomföras liksom om utbetalning av dubbel assistans kan begränsas i vissa situationer. Försäkringskassan kommer också att utreda möjligheterna att närmare koppla ihop beviljade timmar med utförda timmar och se över vilka ytterligare kontroller som kan införas i handläggningen. Försäkringskassan har vidare fattat ett inriktningsbeslut om att från oktober 2016 övergå till efterskottsbetalningar till de som får ersättning med schablonbeloppet⁴⁵.

ISF har i en rapport⁴⁶ studerat effekter av Försäkringskassans pilotprojektet Pila, som syftade till att intensifiera handläggningen för långtidssjukskrivna. Studien visar att Pila förkortade sjukskrivningarna bland deltagarna genom att fler övergick till Arbetsförmedlingens tjänster och att fler bedömdes vara kvalificerade för sjuk- och aktivitetsersättning. I Försäkringskassans

⁴¹ *Aktivitetsförmågeutredningar (AFU)* ISF Rapport 2015:8, dnr 2014-152.

⁴² *Vad är normalt? – föräldraansvaret i assistansersättningen*, ISF Rapport 2014:6.

⁴³ *Assistansersättningen – brister i lagstiftning och tillämpning* ISF Rapport 2015:9, dnr 2015-77.

⁴⁴ Försäkringskassans svar på ISF Rapport 2015:9, *Assistansersättningen – brister i lagstiftning och tillämpning*, dnr 049433-2015.

⁴⁵ Ibid.

⁴⁶ *Effekter av intensifierad handläggning för långtidssjukskrivna – en utvärdering av Försäkringskassans Pila-projekt* ISF Rapport 2015:10, dnr 2011-16.

svar på rapporten framhålls att handläggningen nu ses över och att rapporten kommer att utgöra ett viktigt kunskapsunderlag i arbetet⁴⁷.

ISF:s granskning⁴⁸ av Försäkringskassans utredning och tillämpning av varaktighetskravet i arbetsskadeförsäkringen kommer enligt Försäkringskassan att utgöra ett underlag i myndighetens arbete med att utveckla hanteringen av arbetsskadeärenden. Myndigheten instämmer i att ISF:s bedömning att ytterligare åtgärder behöver vidtas för att det medicinska underlaget ska kompletteras i fler ärenden och att FMR bör konsulteras om varaktigheten i fler ärenden. Försäkringskassan kommer låta de förbättringsområden som ISF pekat på ingå i ett projekt om en enklare arbetsskadeprocess. Det handlar bland annat om åtgärder för att förbättra kvaliteten i utredningarna av rätten till livränta, göra arbetsskadeförsäkringen mer transparent och bättre kunna fånga upp kvaliteten i utredningarna och bedömningarna av grundkriterierna för rätten av livränta.

ISF har undersökt hur väl Pensionsmyndighetens prognoser över den allmänna pensionen stämmer med det riktiga pensionsutfallet⁴⁹. Pensionsmyndigheten har i sitt svar på rapporten framhållit att myndigheten avser att, utifrån ISF:s rekommendationer, utforma en årlig rapport som bland annat belyser träffsäkerheten eller bristen på träffsäkerhet i prognoserna⁵⁰ och att den nya prognosen för garantipension kommer att utvärderas som en del av detta arbete.

I ISF:s granskning om FMR:s roll i enskilda ärenden⁵¹ har ett antal rekommendationer lämnats till Försäkringskassan för att komma tillrätta med de problem som observerats. Enligt Försäkringskassan kan de åtgärder som ISF har föreslagit bidra till att förbättra och utveckla hur myndigheten använder FMR. Försäkringskassan har ett utvecklingsprojekt som berör FMR:s roll och anger att en försäkringsmedicinsk strategi kommer att tas fram under 2016. Myndigheten kommer att precisera och förtydliga handläggningsrutinerna inom sjukförsäkringen i de delar som gäller hur FMR ska användas som resurs. Försäkringskassan har bjudit in ISF för att presentera rapporten på en konferens som riktar sig till samtliga FMR i landet.

4.3 Spridning av ISF:s rapporter i övrigt

Det förekommer att ISF:s rapporter används som underlag i andra myndigheters utredande eller granskande arbete. Under 2015 har Riksrevisionen refererat till åtta av ISF:s rapporter i sammanlagt två granskningsrapporter.

En del av effekterna av ISF:s arbete uppkommer indirekt genom spridning av resultaten via massmedier och den efterföljande diskussionen i olika

⁴⁷ Försäkringskassans svar på ISF Rapport 2015:10 Effekter av intensifierad handläggning bland långtidssjukskrivna – en utvärdering av Försäkringskassans Pila-projekt, dnr 027140-2014.

⁴⁸ *Kravet på varaktighet vid arbetsskadelivränta* ISF Rapport 2015:14, dnr 2014-149.

⁴⁹ *Träffar prognoserna rätt? En utvärdering av pensionsprognoser i det orange kuvertet*, ISF Rapport 2015:16, dnr 2013-166.

⁵⁰ Pensionsmyndighetens svar på ISF:s rapport 2015:16 – *Träffar prognoserna rätt? En utvärdering av pensionsprognoser i det orange kuvertet*, dnr. VER 2015-361.

⁵¹ *Försäkringsmedicinska rådgivares roll i enskilda ärenden*, ISF Rapport 2015:17 dnr 2014-146.

sammanhang. Massmedierapporteringen kring ISF:s rapporter följs via ett medieanalysföretag. Här registreras omnämningen i dagspress, etermedier i den mån det resulterar i notiser på etermedieföretagens webbsidor, tidskrifter, pressmeddelanden med mera. Totalt registrerades 845 omnämningen under 2015.

Flöden i sociala medier har följts med hjälp av verktyget för omvärldsbevakning sedan 2014. Totalt har ISF:s rapporter resulterat i 95 delningar eller kommentarer på Facebook, Twitter, Flashback och YouTube under 2015.

ISF:s rapporter har använts i Norstedts kommentar till socialförsäkringsbalken.⁵² I kommentaren nämns ett stort antal av ISF:s rapporter.

⁵² Hessmark, L.-G. m.fl. (2015): Socialförsäkringsbalken: en kommentar. Norstedts, Stockholm.

5 Övergripande prestationer

5.1 Konferenser

Rättssäkerhetskonferens

I maj 2015 anordnade ISF en konferens under rubriken *Hur gör vi förvaltningen rättsäker?* Konferensen riktade sig i första hand till personer som intresserar sig för rättssäkerhetsfrågor, företrädesvis företrädare för offentlig sektor, exempelvis chefsjurister eller andra som ansvarar för regeltillämpning eller styrning av regeltillämpning inom offentlig förvaltning, och forskare. Syftet med konferensen var att ge företrädare för olika myndigheter, domstolar, kommuner och universitet möjlighet till erfarenhetsutbyte och diskussion om olika rättssäkerhetsfrågor, med särskilt fokus på likformighet i rättstillämpningen.

I konferensen deltog 256 personer, varav 44 deltagare var medarbetare från ISF. Kostnaden för konferensen var 593 000 kronor.

Tabell 3 Styckkostnader och intäkter för konferenser

Tkr	2015	2014	2013
Antal konferenser	1	0	0
Intäkter per styck	103	0	0
Kostnader per styck	593	0	0

Konferensen är också en del av ISF:s internutbildning och andelen medarbetare uppgick sammanlagt till 17 procent under år 2015, vilket motsvarar cirka 101 000 kronor av kostnaderna. ISF har inte anordnat några konferenser under åren 2014 och 2013.

5.2 Föreläsningar m.m.

Under året har generaldirektören medverkat vid olika arrangemang som exempelvis civilministerns förvaltningspolitiska seminarium och möten med andra analysmyndigheter⁵³. Generaldirektören har också tillsammans med medarbetare löpande medverkat i möten med socialförsäkringsutskottet.

⁵³ Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk forskning (IFAU), Trafikanalys, Finanspolitiska rådet, Vårdanalys, Brottsförebyggande rådet (Brå), Tillväxtanalys, Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU), Expertgruppen för biståndsanalys och Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi.

I den utsträckning som de granskade myndigheterna önskar det presenterar ISF sina rapporter för medarbetare vid myndigheterna. ISF får även regelbundet förfrågningar om att presentera rapporter vid olika konferenser och i andra sammanhang. Denna typ av aktiviteter är ett viktigt sätt för ISF att sprida kunskap om resultaten av myndighetens tillsyns- och granskningsverksamhet.

Tre medarbetare har hållit ett föredrag på Domstolsverkets socialförsäkringsdagar, som är en årligen återkommande kompetensutvecklingsinsats för domare vid förvaltningsdomstolarna, om ISF:s granskningar inom sjukförsäkringsområdet.

Några medarbetare har presenterat rapporten *Socialförsäkringsmål i förvaltningsdomstolarna*⁵⁴ vid Kammarrätterna i Göteborg och Stockholm, förvaltningsrätterna i Karlstad och Uppsala samt Högsta förvaltningsdomstolen.

Under året har medarbetare på ISF vid två tillfällen föreläst på en återkommande utbildning i försäkringsmedicin som anordnas av Sahlgrenska akademien vid Göteborgs universitet. Kursen är på avancerad nivå och vänder sig till legitimerade läkare med pågående eller avslutad specialistutbildning. Föreläsningarna har handlat om medicinska underlag och bedömningar avseende rätten till assistansersättning, om medicinska underlag utformade utanför Sverige som beslutsunderlag i den svenska sjukförsäkringen samt om behovet, utformningen och användningen av försäkringsmedicinska utredningar.

Tabell 4 Kostnader för föreläsningar

Kostnad, tkr	2015	2014	2013
Föreläsningar	241	123	323

Den totala kostnaden för föreläsningar uppgick till 241 000 kronor, vilket är högre än 2014 men lägre än 2013. Det beror främst på att ISF har lagt mer tid på att hålla föreläsningar. Styckkostnader återges inte, då antalet föreläsningar är svårt att mäta. Uppgift om styckkostnad riskerar därmed att inte ge en relevant bild.

5.3 Remisser

Under året har ISF besvarat 23 remisser.

Två av dessa har rört ISF:s verksamhet, varav en med förslag till en registerlag för ISF⁵⁵ och en med förslag till ett utökat uppdrag för ISF⁵⁶. En medarbetare har också deltagit som expert i den utredning som lade fram förslag till ett utökat uppdrag för ISF.

⁵⁴ ISF Rapport 2014:18.

⁵⁵ *Inbyggd integritet inom Inspektionen för socialförsäkringen*, SOU 2014:67, S2014/6786/SF.

⁵⁶ *Skapa tilltro. Generell tillsyn, enskildas klagomål och det allmänna ombudet inom socialförsäkringen*, SOU 2015:46, S2015/3232/SF.

Myndigheten har därutöver yttrat sig över remisser som bland annat har handlat om att reservera ytterligare en månad inom föräldrapenningen för vardera föräldern⁵⁷, reformering av bilstödet⁵⁸, patientrörlighet inom EES⁵⁹, avskaffande av den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen⁶⁰, förändringar i sjukförsäkringen och arbetsskadeförsäkringen⁶¹, beskattning av utländska socialförsäkringspensioner⁶², en jämnare och mer aktuell utveckling av inkomstpensionerna⁶³, nya regler för AP-fonderna⁶⁴, systematiska jämförelser för lärande i staten⁶⁵ och moderniserad studiehjälp⁶⁶.

Tabell 5 Kostnader per styck för remisser

Kostnad per remiss, tkr	2015	2014	2013
Antal besvarade remisser	23	17	21
Kostnad per styck	112	36	33

Styckkostnaden för besvarade remisser var 112 000 kronor, vilket är 76 000 kronor högre än föregående år. Det beror på att besvarandet av remissen av den parlamentariska socialförsäkringsutredningens betänkande *Mer trygghet och bättre försäkring* och remissen av betänkandet *Skapa tilltro* om ett utökat uppdrag för ISF har beretts brett inom ISF och därmed varit mycket resurskrävande.

5.4 Intyget som dörröppnare till välfärdssystemet

ISF har i samarbete med Brå delfinansierat ett projekt och deltagit i referensgruppsarbetet där syftet har varit att öka kunskapen om vissa centrala intygs betydelse för brott mot välfärdssystemet. Brå publicerade sin rapport⁶⁷ under 2015.

ISF:s kostnader uppgick till 260 000 kronor.

⁵⁷ *Ytterligare en månad inom föräldrapenningen reserveras för vardera föräldern*, Ds 2015:8, S2015/370/FST.

⁵⁸ *Ett reformerat bilstöd*, Ds 2015:9, S2014/4293/FST.

⁵⁹ *Patientrörlighet inom EES – vissa kompletterande förslag*, Ds 2015:18, S2015/2347/FS.

⁶⁰ *Avskaffande av den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen*, Ds 2015:17, S2015/2330/SF.

⁶¹ *Mer trygghet och bättre försäkring*, SOU 2015:21, S2015/1554/SF.

⁶² *Beskattning av utländska socialförsäkringspensioner - hemställan om lagändring*, Promemoria från Skatteverket, dnr 131 317766-14/111.

⁶³ *En jämnare och mer aktuell utveckling av inkomstpensionerna* Ds 2015:6, S2015/712/SF.

⁶⁴ *Nya regler för AP-fonderna* Ds 2015:34, Fi2015/3429.

⁶⁵ *Systematiska jämförelser - för lärande i staten*, SOU 2015:36, Fi2015/2312.

⁶⁶ *Moderniserad studiehjälp*, SOU 2013:52, U2013/4160/SF.

⁶⁷ *Intyget som dörröppnare till välfärdssystemet. En rapport om välfärdsbrott med felaktiga intyg* (2015:8), ISF:s dnr 2012-162.

6 Övergripande granskningar

Under året har ISF lämnat 5 rapporter och 1 skrivelse till regeringen samt publicerat 1 arbetsrapport som behandlar övergripande frågor.

För 2 av de projekt som togs upp i granskningsplanen för år 2015 med en planerad rapportering under 2015 har rapporteringstidpunkten förskjutits till 2016. Projektet Effektiviteten i socialförsäkringsadministrationen har förskjutits till första kvartalet 2016 på grund av förändrad bemanning och projektet Nollklassning gällande sjukpenninggrundande inkomst har förskjutits till andra kvartalet 2016 på grund av försenad dataleverans.

Huvudmannaskapet för ISF:s samarbete med KTH och Stockholms universitet om AI-metodik för ökad effektivisering och kvalitetssäkring inom socialförsäkringssystemet har under året flyttats till KTH.

Tabell 6 Publicerade rapporter 2015 om övergripande granskningar

Nummer	Titel	Publicerad
2015:2	Controllerrollen i Försäkringskassans nya styrning	Mars 2015
2015:7	Onödig efterfrågan inom Försäkringskassan – slutrapport	Juni 2015
2015:11	Intyg om socialförsäkringstillhörighet – och den fria rörligheten inom EU	Oktober 2015
2015:13	När handläggaren blev teammedlem – om autonomi, lärande och styrning i Försäkringskassan	November 2015
2015:17	Försäkringsmedicinska rådgivares roll i enskilda ärenden	December 2015

6.1 Styrning i Försäkringskassan och dess konsekvenser för verksamheten

ISF har i samarbete med Stockholms universitet studerat styrningen i Försäkringskassan och dess konsekvenser för verksamheten. Arbetet har resulterat i två rapporter, dels en om controllerrollen och dels en om handläggaren som teammedlem.

Controllerrollen i Försäkringskassans nya styrning

Den första rapporten fokuserar på ett förändringsarbete inom Försäkringskassan som syftar till att komma tillrätta med vissa negativa och oförutsedda konsekvenser av den tidigare styrningen av verksamheten. Förändringsarbetet har pågått inom Försäkringskassan sedan 2012. Rapporten⁶⁸ lämnades till regeringen i mars 2015.

När handläggaren blev teammedlem – om autonomi, lärande och styrning i Försäkringskassan

I den andra rapporten redovisas en analys av styrningen i Försäkringskassan och av hur handläggare i Försäkringskassan uppfattar och påverkas av ledningens försök att styra den operativa verksamheten genom ett nytt sätt att organisera den. Rapporten⁶⁹ lämnades till regeringen i november 2015.

6.2 Onödig efterfrågan inom Försäkringskassan – slutrapport

ISF har haft ett flerårigt samarbete med Karlstads universitet för att studera onödig efterfrågan i Försäkringskassans verksamhet. I den sista studien har de egentliga orsakerna till att onödig efterfrågan uppstår studerats. Slutrapporten⁷⁰ lämnades till regeringen i juni 2015.

En rapport⁷¹ och en arbetsrapport⁷² har tidigare publicerats av ISF inom ramen för projektet.

6.3 Intyg om socialförsäkringstillhörighet – och den fria rörligheten inom EU

ISF har på uppdrag av regeringen kartlagt och analyserat tillämpningen av några av de unionsrättsliga lagvalsreglerna vid gränsöverskridande arbete inom EU. Rapporten⁷³ lämnades till regeringen i oktober 2015.

6.4 Försäkringsmedicinska rådgivares roll i enskilda ärenden

ISF har granskat Försäkringskassans användning av försäkringsmedicinska rådgivare i enskilda ärenden. Rapporten⁷⁴ lämnades till regeringen i december 2015.

⁶⁸ ISF Rapport 2015:2, dnr 2012-127.

⁶⁹ ISF Rapport 2015:13, dnr 2012-127.

⁷⁰ ISF Rapport 2015:7, dnr 2012-75.

⁷¹ *Onödig efterfrågan inom Försäkringskassan och Skatteverket – metodutveckling och resultat från en studie av inkommande telefonsamtal*, ISF Rapport 2014:10.

⁷² *Onödig efterfrågan inom Försäkringskassan och Skatteverket*, ISF Arbetsrapport 2013:2.

⁷³ ISF Rapport 2015:11, dnr 2015-11.

⁷⁴ ISF Rapport 2015:17, dnr 2014-146.

6.5 Försäkringskassans administration – produktivitet och kvalitet 2014

ISF har lämnat en skrivelse⁷⁵ till regeringen om hur Försäkringskassans administration utvecklats under år 2014. Skrivelsen lämnades till regeringen i mars 2015.

6.6 Individuell eller standardiserad socialförsäkring – en diskussion för mer rättssäker handläggning

ISF har publicerat en arbetsrapport⁷⁶ som diskuterar för- och nackdelar med Försäkringskassans ambition att öka automatiseringen av handläggningen inom socialförsäkringen. Arbetsrapporten publicerades på ISF:s webbplats i oktober 2015.

6.7 Kostnader

Kostnaden för de 6 rapporter som lämnats inom ramen för de projekt som har avslutats under året uppgick i genomsnitt till 2,6 miljoner kronor per rapport (varav en rapport lämnades till regeringen under år 2014). Kostnaden ligger därmed inom det intervall där de flesta av ISF:s rapporter ligger.

Genomsnittskostnaden föregående år var höga då tre rapporter var väldigt omfattande och krävde mycket arbetstid jämfört med de rapporter som redovisas 2015.

Kostnaderna för skrivelsen om Försäkringskassans administration kommer att redovisas nästa år när rapporten om *Effektivitet i socialförsäkringsadministrationen* publicerats.

⁷⁵ ISF Skrivelse, dnr 2014-164.

⁷⁶ ISF Arbetsrapport 2015:3, dnr 2012-179.

Tabell 7 Kostnader för rapporter om övergripande granskningar, tkr

<i>Prestation</i>	<i>2015</i>
Controllerrollen i Försäkringskassans nya styrning När handläggaren blev teammedlem – om autonomi, lärande och styrning i Försäkringskassan	3 843
Onödig efterfrågan inom Försäkringskassan - slutrapport Onödig efterfrågan inom Försäkringskassan och Skatteverket – metodutveckling och resultat från en studie av inkommande telefonsamtal ⁷⁷	4 432
Intyg om socialförsäkringstillhörighet – och den fria rörligheten inom EU	3 292
Försäkringsmedicinska rådgivares roll i enskilda ärenden	4 086
<i>Genomsnittskostnader</i>	
Genomsnittskostnad år 2015	2 609
Genomsnittskostnad år 2014	5 059
Genomsnittskostnad år 2013	3 825

ISF redovisar de enskilda slutprestationernas totala kostnad. I slutprestationen kan kostnader ingå för en eller flera rapporter, ISF-kommentarer, working paper, arbetsrapporter, skrivelser och vetenskapliga artiklar. Vissa projekt bedrivs över flera verksamhetsår och i den totala kostnaden inkluderas även kostnader från tidigare år som är hänförliga till slutprestationen.

Genomsnittskostnad utgör ett jämförelsetal baserat på kostnaden för de rapporter som redovisas under året.

⁷⁷ Lämnades 2014, ISF Rapport 2014:10.

7 Förmåner till barn, familjer och personer med funktionsnedsättning samt tandvårdsförmåner

Under året har ISF lämnat 3 rapporter till regeringen samt publicerat 1 arbetsrapport och 1 working paper inom barn- och familjeområdet.

För 3 av de projekt som togs upp i granskningsplanen för år 2015 med en planerad rapportering under 2015 har rapporteringstidpunkten förskjutits till andra kvartalet 2016. Projektet Att adoptera – en ekonomisk fråga? har senarelagts på grund av omprioriteringar i samband med tjänstledigheter under året. Projekten Högkostnadsskyddet och Tandvårdens inkomst-elasticitet har förskjutits främst på grund av försenade leveranser av data, som beror på att sekretessprövningar både vid Socialstyrelsen och SCB har dragit ut på tiden.

Tabell 8 Publicerade rapporter 2015 om förmåner till barn, familjer och personer med funktionsnedsättning samt tandvårdsförmåner

<i>Nummer</i>	<i>Titel</i>	<i>Publicerad</i>
2015:3	Kvalitet i underhållsstöd – en granskning av Försäkringskassans handläggning	April 2015
2015:9	Assistansersättningen – brister i lagstiftning och tillämpning	September 2015
2015:12	Försäkringskassans hantering av tillfällig föräldrapenning	November 2015

7.1 Kvalitet i beslut om tillfällig föräldrapenning och underhållsstöd

ISF har fått i uppdrag av regeringen att granska beslutsunderlag och beslut avseende tillfällig föräldrapenning och underhållsstöd. ISF:s arbete har resulterat i två rapporter.

Kvalitet i underhållsstöd – en granskning av Försäkringskassans handläggning

ISF har på uppdrag av regeringen granskat om Försäkringskassans handläggning av underhållsstöd sker på ett enhetligt, effektivt och rättssäkert sätt. Rapporten⁷⁸ lämnades till regeringen i april 2015.

Försäkringskassans hantering av tillfällig föräldrapenning

ISF har på uppdrag av regeringen granskat kvaliteten i beslut och beslutsunderlag i ärenden om tillfällig föräldrapenning samt hur Försäkringskassan styr kvalitetsutvecklingen inom förmånen. Rapporten⁷⁹ lämnades till regeringen i november 2015.

7.2 Assistansersättningen – brister i lagstiftning och tillämpning

ISF har på uppdrag av regeringen genomlyst och konkretiserat problem som finns med den nuvarande lagstiftningen om assistansersättning. Rapporten⁸⁰ lämnades till regeringen i september 2015.

7.3 Socialförsäkring, arbetsmarknadsstatus och barnafödande – en kunskapsöversikt

ISF har publicerat en arbetsrapport⁸¹ som innehåller en sammanställning av befintlig litteratur om arbetsmarknadsanknytning och barnafödande i Sverige. Den ger en bild av hur kunskapsläget ser ut idag och identifierar områden där det behövs vidare studier. Arbetsrapporten publicerades på ISF:s webbplats i februari 2015.

7.4 Reforms in the Swedish parental leave system and their effects on gender equality

ISF har publicerat ett working paper⁸² i maj 2015 som baserades på underlag till rapporten Effekter på jämställdhet av reformer i föräldrapenningen från 2013.

7.5 Kostnader

Kostnaden för de 3 rapporter som lämnats inom ramen för de projekt som har avslutats under året uppgick i genomsnitt till 3,5 miljoner kronor per rapport. Genomsnittskostnaden är 900 000 kronor högre per rapport än föregående år, då den genomsnittliga kostnaden var 2,6 kronor per rapport. Det beror på att uppdraget om tillfällig föräldrapenning och underhållsstöd var omfattande och krävde mycket arbetstid.

⁷⁸ ISF Rapport 2015:3, dnr 2014-57.

⁷⁹ ISF Rapport 2015:12, dnr 2014-57.

⁸⁰ ISF Rapport 2015:9, dnr 2015-77.

⁸¹ ISF Arbetsrapport 2015:1, dnr 2014-142.

⁸² ISF Working paper 2015:2, dnr 2011-4.

Tabell 9 Kostnader för rapporter om förmåner till barn, familjer och personer med funktionsnedsättning samt tandvårdsförmåner, tkr

<i>Prestation</i>	<i>2015</i>
Kvalitet i underhållsstöd – en granskning av Försäkringskassans handläggning	
Försäkringskassans hantering av tillfällig föräldrapenning	7 436
Assistansersättningen – brister i lagstiftning och tillämpning	3 024
<i>Genomsnittskostnader</i>	
Genomsnittskostnad år 2015	3 487
Genomsnittskostnad år 2014	2 626
Genomsnittskostnad år 2013	1 785

ISF redovisar de enskilda slutprestationernas totala kostnad. I slutprestationen kan kostnader ingå för en eller flera rapporter, ISF-kommentarer, working paper, arbetsrapporter, skrivelser och vetenskapliga artiklar. Vissa projekt bedrivs över flera verksamhetsår och i den totala kostnaden inkluderas även kostnader från tidigare år som är hänförliga till slutprestationen.

Genomsnittskostnad utgör ett jämförelsetal baserat på kostnaden för de rapporter som redovisas under året.

8 Ohälsorelaterade förmåner

Under året har ISF lämnat 6 rapporter, 2 ISF-kommentarer och 1 skrivelse till regeringen inom ohälsområdet. ISF har också publicerat 1 arbetsrapport och 2 working paper samt fått 5 vetenskapliga artiklar publicerade.

För 2 av de projekt som togs upp i granskningsplanen för år 2015 med en planerad rapportering under 2015 har rapporteringstidpunkten förskjutits till andra kvartalet 2016. Projektet Effekter av sjukfrånvaro har förskjutits på grund av att granskningen har strukturerats om och kommer att resultera i en rapport, istället för två som planerades från början. Projektet Anställningsformer – när sjukförsäkring möter arbetsmarknad har förskjutits eftersom mer omfattande data än vad som initialt planerades har hämtats in.

Tabell 10 Publicerade rapporter 2015 om ohälsorelaterade förmåner

Nummer	Titel	Publicerad
2015:4	Arbetsgivares medfinansieringsansvar i sjukförsäkringen – Hur påverkades varaktigheten i sjukskrivningen?	Maj 2015
2015:5	Tidsgränserna i sjukförsäkringen	Maj 2015
2015:6	Offentlig och kollektivavtalad sjukförsäkring – institutionell utveckling under 30 år	Juni 2015
2015:8	Aktivitetsförmågeutredningar (AFU)	Augusti 2015
2015:10	Effekter av intensifierad handläggning för långtidssjukskrivna – en utvärdering av Försäkringskassans Pila-projekt	Oktober 2015
2015:14	Kravet på varaktighet vid arbetsskadelivränta	November 2015

8.1 Arbetsgivares medfinansieringsansvar i sjukförsäkringen – Hur påverkades varaktigheten i sjukskrivningen?

ISF har granskat effekterna på sjukskrivningens längd av det så kallade medfinansieringsansvaret, vilket innebar att arbetsgivaren betalade en särskild sjukförsäkringsavgift för de arbetstagare som fick sjukpenning på heltid. Rapporten⁸³ lämnades till regeringen i maj 2015.

⁸³ ISF Rapport 2015:4, dnr 2014-52.

8.2 Tidsgränserna i sjukförsäkringen

ISF har på uppdrag av regeringen granskat hur de senaste årens ökning av sjukfrånvaron är relaterad till sjukskrivningarnas varaktighet. Analysen omfattar även de långsiktiga effekterna av tidsgränserna upp till 180 dagar på individer med avseende på framtida sjukfrånvaro, sysselsättning och hälsa.

ISF har också lämnat en skrivelse om avslutade sjukskrivningar vid tidsgränserna i sjukförsäkringen till regeringen.

Skrivelsen⁸⁴ lämnades till regeringen i februari och rapporten⁸⁵ lämnades i maj 2015.

8.3 Offentlig och kollektivavtalad sjukförsäkring – institutionell utveckling under 30 år

ISF har granskat samspelet mellan den offentliga sjukförsäkringen och de kollektivavtalade sjukförsäkringarna och på så sätt gett en sammanhållen bild av individens totala försäkringsskydd vid sjukdom. Rapporten⁸⁶ lämnades till regeringen i juni 2015.

8.4 Aktivitetsförmågeutredningar

ISF har på uppdrag av regeringen granskat Försäkringskassans handläggning, bedömningar och beslut i ärenden där en aktivitetsförmågeutredning har genomförts. Rapporten⁸⁷ lämnades till regeringen i augusti 2015.

8.5 Effekter av intensifierad handläggning för långtidssjukskrivna – en utvärdering av Försäkringskassans Pila-projekt

ISF har granskat effekterna av Pila (Pilotinsatser för långtidssjukskrivna till arbete), som var ett projekt som bedrevs inom Försäkringskassan under åren 2006–2008. Rapporten⁸⁸ lämnades till regeringen i oktober 2015.

8.6 Kravet på varaktighet vid arbetsskadelivränta

ISF har granskat hur Försäkringskassan utreder och tillämpar varaktighetskravet vid prövningen av ansökningar om arbetsskadelivränta. Rapporten⁸⁹ lämnades till regeringen i november 2015.

⁸⁴ ISF Skrivelse, dnr 2014-133.

⁸⁵ ISF Rapport 2015:5, dnr 2014-133.

⁸⁶ ISF Rapport 2015:6, dnr 2014-32.

⁸⁷ ISF Rapport 2015:8, dnr 2014-152.

⁸⁸ ISF Rapport 2015:10, dnr 2011-16.

⁸⁹ ISF Rapport 2015:14, dnr 2014-149.

8.7 Ett systemperspektiv på sjukfrånvaron

Myndigheten har lämnat en ISF kommenterar till regeringen som ger ett systemperspektiv på sjukfrånvaron⁹⁰. Den fokuserar på samspelet mellan olika aktörer och vilka konsekvenser det får för diskussionen om vad som är motiverat att göra i en rådande situation med en stadigt stigande sjukfrånvaro. Myndighetens första ISF kommenterar lämnades till regeringen i september 2015.

8.8 Förnyad utredning av sjukersättning

I myndighetens andra ISF kommenterar⁹¹, ligger fokus på en diskussion om vilken ambitionsnivå som bör gälla för de förnyade utredningar av sjukersättning som Försäkringskassan är skyldig att genomföra med tre års mellanrum. Kommentaren lämnades till regeringen i november 2015.

8.9 Kognitiv förmåga och aktivitetsersättning

ISF har publicerat en arbetsrapport⁹² om kognitiv förmåga och aktivitetsersättning. Arbetsrapporten publicerades på ISF:s webbplats i augusti 2015.

Arbetet har också lett till att en vetenskaplig artikel⁹³ har publicerats i *Journal of Epidemiology and Community Health*.

8.10 Caseworkers' Attitudes – Do They Matter?

Ett working paper⁹⁴, publicerades i maj 2015 och har baserats på underlag till rapporten Effekterna av handläggarnas attityder på sjukskrivningstiderna⁹⁵ från 2014.

8.11 Rehabilitation of mental illness and chronic pain – The impact on sick leave and health

Ett working paper⁹⁶, publicerades i oktober 2015 och har baserats på underlag till rapporten Rehabiliteringsgarantins effekter på hälsa och sjukfrånvaro⁹⁷ från 2014.

⁹⁰ ISF kommenterar 2015:1, dnr 2015-158.

⁹¹ ISF kommenterar 2015:2, dnr 2013-147.

⁹² ISF Arbetsrapport 2015:2, dnr 2012-83.

⁹³ Low IQ has become less important as a risk factor for early disability pension. A longitudinal population-based study across two decades among Swedish men.

⁹⁴ ISF Working paper 2015:1, dnr 2010-137.

⁹⁵ ISF Rapport 2014:1.

⁹⁶ ISF Working paper 2015:3, dnr 2012-78.

⁹⁷ ISF Rapport 2014:12.

8.12 Vetenskapliga publiceringar

ISF har fått 5 vetenskapliga artiklar⁹⁸ publicerade inom området under året.

Två artiklar som publicerats har baserats på underlag till rapporten Läkarintygens betydelse för sjukfrånvaron – en registerstudie av till Försäkringskassan inkomna läkarintyg från 2014. En artikel⁹⁹ har publicerats i *Scandinavian Journal of Public Health*. Den andra artikeln¹⁰⁰ har publicerats i *BMC Public Health*.

Under året har dessutom en artikel¹⁰¹ publicerats i *Journal of Occupational Rehabilitation* och en artikel¹⁰² har publicerats i *Central European Journal of Public Health*.

8.13 Kostnader

Kostnader för rapporter

Kostnaden för de 3 rapporter som lämnats inom ramen för de projekt som har avslutats under året uppgick i genomsnitt till 2,3 miljoner kronor per rapport. Genomsnittskostnaden är drygt 400 000 kronor lägre än föregående år då den genomsnittliga kostnaden var 2,7 miljoner kronor per rapport.

Kostnaden för regeringsuppdraget om aktivitetsförmågeutredningar kommer att redovisas när uppdraget har slutförts under 2016. Kostnaderna för granskningen av Offentlig och kollektivavtalad sjukförsäkring och granskningen av Försäkringskassans Pila-projekt kommer att redovisas när de slutförts under 2017.

⁹⁸ En artikel presenteras under avsnitt 8.9 Kognitiv förmåga och aktivitetsersättning.

⁹⁹ How common is change of primary diagnosis during an episode of sickness benefit? A register study of medical sickness certificates issued 2010-2012 in Sweden.

¹⁰⁰ Sick-listing adherence: a register study of 1.4 million episodes of sickness benefit 2010-2013 in Sweden.

¹⁰¹ The association between self-assessed future work ability and long-term sickness absence, disability pension and unemployment in a general working population: a 7-year follow-up study.

¹⁰² Low-back pain disorders as occupational diseases in the Czech Republic and 22 European countries: comparison of national systems, related diagnoses and evaluation criteria.

Tabell 11 Kostnader för rapporter om ohälsorelaterade förmåner, tkr

<i>Prestation</i>	<i>2015</i>
Arbetsgivares medfinansieringsansvar i sjukförsäkringen – hur påverkades varaktigheten i sjukskrivningen?	2 029
Tidsgränserna i sjukförsäkringen	1 393
Kravet på varaktighet vid arbetsskadelivränta	3 374
<i>Genomsnittskostnader</i>	
Genomsnittskostnad år 2015	2 265
Genomsnittskostnad år 2014	2 733
Genomsnittskostnad år 2013	2 945

ISF redovisar de enskilda slutprestationernas totala kostnad. I slutprestationen kan kostnader ingå för en eller flera rapporter, ISF-kommentarer, working paper, arbetsrapporter, skrivelser och vetenskapliga artiklar. Vissa projekt bedrivs över flera verksamhetsår och i den totala kostnaden inkluderas även kostnader från tidigare år som är hänförliga till slutprestationen.

Genomsnittskostnad utgör ett jämförelsetal baserat på kostnaden för de rapporter som redovisas under året.

Kostnader för ISF-kommentarer

Kostnaden uppgick i genomsnitt till 200 000 kronor per kommentar för de två ISF-kommentarer som lämnats under året. Arbetsinsatsen för denna typ av publikation är betydligt mindre i både kalendertid och arbetstid om man jämför med en rapport. Kalendertiden rör sig som mest om några månader och typiskt sett ingår också färre kompetenser.

Tabell 12 Kostnader för ISF-kommentarer om ohälsorelaterade förmåner, tkr

<i>Prestation</i>	<i>2015</i>
Ett systemperspektiv på sjukfrånvaron	164
Förnyad utredning av sjukersättning	235
<i>Genomsnittskostnader</i>	
Genomsnittskostnad år 2015	200

ISF redovisar de enskilda slutprestationernas totala kostnad. ISF kommentarer kan vara en helt fristående publikation eller en publikation som ges ut en tid efter att det projekt som tidigare har behandlat frågeställningen har avslutats och kostnaderna har redovisats i årsredovisningen. Då betraktas de som egna slutprestationer. Om en ISF kommentar publiceras inom ramen för ett pågående projekt ingår kostnaden i den totala kostnaden för den slutprestationen, som redovisas i tabellen för rapporter. Genomsnittskostnad utgör ett jämförelsetal baserat på kostnaden för de ISF-kommentarer som redovisas under året.

Då det är första året som ISF publicerar denna typ av skrift saknas jämförelsetal från tidigare år.

9 Pensioner och pensionsrelaterade förmåner

Under året har ISF lämnat 2 rapporter till regeringen och fått 3 vetenskapliga artiklar publicerade inom pensionsområdet.

Tabell 13 Publicerade rapporter 2015 om pensioner och pensionsrelaterade förmåner

Nummer	Titel	Publicerad
2015:15	Att välja uttagstid av tjänstepension	December 2015
2015:16	Träffar prognoserna rätt? En utvärdering av pensionsprognoser i det orange kuvertet	December 2015

9.1 Att välja uttagstid av tjänstepension

ISF har på uppdrag av regeringen granskat hur uttaget av tjänstepension ser ut och analyserat möjliga orsaker till och konsekvenser av ett ökat tidsbegränsat uttag av tjänstepensioner. Rapporten¹⁰³ lämnades till regeringen i december 2015.

9.2 Träffar prognoserna rätt? En utvärdering av pensionsprognoser i det orange kuvertet

ISF har granskat pensionsprognosernas träffsäkerhet för individer som närmar sig 65 års ålder och snart ska fatta beslut om att ta ut allmän ålderspension. Rapporten¹⁰⁴ lämnades till regeringen i december 2015.

9.3 Vetenskapliga publiceringar

ISF har fått 3 vetenskapliga artiklar publicerade inom området under året.

En artikel¹⁰⁵ har publicerats i *Ekonomisk debatt* och har baserats på rapporten Striktare sjukförsäkring och tidig ålderspensionering från 2014.

¹⁰³ ISF Rapport 2015:15, dnr 2015-20.

¹⁰⁴ ISF Rapport 2015:16, dnr 2013-166.

¹⁰⁵ Tidig ålderspension och striktare sjukförsäkringsregler – finns det ett samband?

Två artiklar har publicerats som baserats på underlag till rapporten Hälsoeffekter av tidigarelagd pensionering från 2014 samt på working paper Early retirement and post-retirement health från 2014. En artikel¹⁰⁶ har publicerats i *Ekonomisk debatt* och den andra artikeln¹⁰⁷ har publicerats i *Journal of Health Economics*.

9.4 Kostnader

Kostnaden uppgick till 4,3 miljoner kronor för den rapport som lämnats inom ramen för det projekt som har avslutats under året. Kostnaden är 200 000 kronor lägre än föregående år, då den genomsnittliga kostnaden var 4,5 miljoner kronor per rapport.

Kostnaden för rapporten Att välja uttagstid av tjänstepension redovisas när granskningen slutförts 2017.

Tabell 14 Kostnader för rapporter om pensioner och pensionsrelaterade förmåner, tkr

<i>Prestation</i>	<i>2015</i>
Träffar prognoserna rätt? En utvärdering av pensionsprognoser i det orange kuvertet	4 269
<i>Genomsnittskostnader</i>	
Genomsnittskostnad år 2015	4 269
Genomsnittskostnad år 2014	4 508
Genomsnittskostnad år 2013	1 715

ISF redovisar de enskilda slutprestationernas totala kostnad. I slutprestationen kan kostnader ingå för en eller flera rapporter, ISF-kommentarer, working paper, arbetsrapporter, skrivelser och vetenskapliga artiklar. Vissa projekt bedrivs över flera verksamhetsår och i den totala kostnaden inkluderas även kostnader från tidigare år som är hänförliga till slutprestationen.

Genomsnittskostnad utgör ett jämförelsetal baserat på kostnaden för de rapporter som redovisas under året.

¹⁰⁶ Är en höjning av pensionsåldern ensidigt positiv?

¹⁰⁷ Is an early retirement offer good for your health? Quasi-experimental evidence from the army.

10 Kompetens

Nedan redovisas årets åtgärder för att säkerställa att kompetens finns för att genomföra myndighetens uppdrag. ISF:s bedömning är att de aktiviteter som vidtagits sammantaget har bidragit till en hög kvalitet och effektivitet i verksamheten.

10.1 Medarbetare

Vid slutet av året hade myndigheten 59 anställda.¹⁰⁸ Samtliga medarbetare i kärnverksamheten hade hög kompetens inom socialförsäkringsområdet. Av samtliga anställda var majoriteten, 95 procent, tillsvidareanställda. Medeltalet anställda var 51 och antalet årsarbetskrafter var 47. Medarbetarna har utbildningsbakgrund inom bland annat nationalekonomi, statsvetenskap, juridik och medicin. Närmare en tredjedel av personalen har forskarutbildning.

Tabell 15 Könsfördelning per personalkategori 2015-12-31

<i>Kompetens</i>	<i>Kvinnor</i>	<i>Män</i>	<i>Totalt</i>
Utredare	30	14	44
Administrativt stöd	5	2	7
Chefer	5	3	8

Andelen kvinnor är genomgående högre i samtliga personalkategorier och uppgår totalt till 68 procent. Andelen kvinnor har därmed ökat något de senaste tre åren. År 2013 var andelen kvinnor 62 procent och 2014 var den 66 procent. Könsfördelningen vid ISF återspeglar könsfördelningen inom sektorn socialt skydd inklusive hälso- och sjukvård där andelen kvinnor totalt var 68 procent 2014.

Åldersbalans

Åldersspridningen är fortsatt god i åldersintervallet 30–49 år. Däremot har myndigheten få anställda som är yngre än 30 år eller äldre än 60 år. Medelåldern var 43 år, vilket är i stort sett oförändrat jämfört med de två föregående åren.

¹⁰⁸ Varav sex tjänstlediga för annan anställning inom staten.

Tabell 16 Ålders- och könsfördelning 2015-12-31

Åldersgrupp	Kvinnor	Män
Upp till 29 år	1	1
30 – 49 år	30	14
50 år och äldre	9	4
<i>Totalt</i>	<i>40</i>	<i>19</i>

ISF bedömer att personalsammansättningen avseende åldersbalans och könsfördelning har varit tillfredsställande med utgångspunkt från verksamhetens behov.

10.2 Bemanning

ISF:s kompetensförsörjningsarbete har under året inriktats på att kontinuerligt analysera och anpassa sammansättningen av kompetens till pågående och planerade projekt.

Under 2015 har ISF rekryterat 6 nya medarbetare och 5 personer har slutat varav 2 har gått i pension. Personalomsättningen har varit 9,8 procent, vilket är en ökning jämfört med 2014 då den endast var 1,9 procent, men i nivå med år 2013 och 2012 då den var kring 10 procent. Genomsnittet för statsförvaltningen var 10 procent för perioden september 2013 till september 2014.

Den kompetens som ISF:s utredare har är efterfrågad av andra myndigheter som arbetar med analys och utredning inom socialförsäkringsområdet och närliggande områden, och detta påverkar personalomsättningen. Några anställda har dessutom varit tjänstlediga för arbete i offentliga utredningar. Detta har medfört en del bemanningsproblem i delar av verksamheten på kort sikt. I ett längre perspektiv bidrar rörligheten till lärande och kompetensöverföring vilket är positivt för både verksamheten och den offentliga sektorn.

ISF har fortsatt att ta emot praktikanter, sammanlagt två personer under året. Under handledning har praktikanterna deltagit i den ordinarie verksamheten, i olika projekt.

10.3 Kompetensutveckling

Den viktigaste kompetensutvecklingen sker i det dagliga arbetet tillsammans med kollegor. Matrisorganisationen och projektarbetsformen kan beskrivas som navet i verksamheten och har därför stor betydelse för hur kompetensen tillvaratas och för kvaliteten i ISF:s granskningar. Behovet av kompetensutveckling inventeras både löpande och genom olika uppföljningar, däribland från medarbetarsamtalen, och påverkar vilka kompetensutvecklande insatser som vidtas.

Projektutveckling

Föregående års utvecklingsarbete med att effektivisera arbetsformerna i projekt avslutades under 2015 med en uppföljande dag för ledningsgruppen med fokus på gruppdynamik och grupprocesser. Administrativa enheten avsatte också en dag under året för att utveckla hur man fungerar i grupp. Det fleråriga utvecklingsarbetet har sammantaget bidragit till att förstärka en gemensam projektkultur vid ISF samt att ytterligare utveckla rutinerna för projektarbete, för att hantera situationer som kan uppstå framförallt inom start- och slutprocesser.

Klarspråk

I slutet av året inleddes en satsning för att utveckla ISF:s rapporter genom att arbeta med klarspråk. Syftet är att nå ut ännu bättre med budskapen i rapporterna genom att skriva tydligt och anpassat till läsarna. Satsningen består av ett inledande endagsseminarium som genomfördes under 2015 och efterföljande gruppdiskussioner och konkreta skrivövningar som kommer att genomföras under 2016.

Omställningsmedel

Ett lokalt kollektivavtal har slutits om användningen av omställningsmedel. De lokala parterna är överens om att medlen vid behov ska användas för konsultstöd och utbildning som går utöver normal kompetensutveckling för anställda som behöver stärka sin kompetens inom ISF:s uppdragsområde. Medlen kan också användas för motsvarande insatser för medarbetare som behöver hitta ett nytt jobb utanför ISF. Behovet av omställning bedöms för närvarande som lågt och de lokala parterna kommer att arbeta vidare med att analysera och konkretisera vilka aktiviteter som ska omfattas under 2016.

Övriga insatser för kompetensutvecklingen

ISF håller löpande seminarier med anledning av kommande ISF-rapporter och i andra aktuella frågor. Under året har de bland annat handlat om förvaltningsautomation, om socialförsäkringen i Norge respektive Finland, om yrkesgrupper som utövar politisk makt och inflytande utan mandat i formell mening samt om inlärningsprocesser.

Även individuella insatser för kompetensutveckling har förekommit. Som exempel kan nämnas deltagande i olika konferenser, nätverk och forum.

10.4 Arbetsmiljö och hälsa

ISF arbetar aktivt och systematiskt med att främja god och hållbar hälsa samt att förebygga ohälsa och skador i arbetet. En bra arbetsmiljö är en viktig förutsättning för verksamhetens och medarbetarnas utveckling. Arbetsmiljön följs upp vid enhetsmöten, i medarbetarsamtal, medarbetarenkät, avgångssamtal, arbetsmiljöromd och i arbetsmiljögruppen¹⁰⁹. I

¹⁰⁹ Arbetsmiljögruppen består av de två arbetsmiljöombuden, administrativa chefen och personalansvarig.

arbetsmiljögruppen diskuteras vilka arbetsmiljöfrågor som är relevanta för myndigheten att arbeta med.

Representanter från arbetsmiljögruppen har deltagit i Partrådets seminarium om hur individer reagerar och agerar i en organisation i tider av förändring och utveckling. En aktuell fråga har varit att hantera den ovisshet och oro som kunnat uppstå hos personalen under hösten i avvaktan på att regeringen utsåg en ny generaldirektör sedan Per Molander slutade i september samtidigt som hyreskontraktet sagts upp för omförhandling som pågått och verksamheten dessutom varit föremål för utredningar. Det gäller både utredningen som har haft i uppdrag att analysera behovet av en stärkt tillsyn över socialförsäkringen¹¹⁰ och regeringens initiativ att tillsätta en utredning med uppdrag att se över analysmyndigheternas roll¹¹¹. Regelbunden information till hela personalen har därför varit viktig, även när det inte funnits någon ny information. Andra aktiviteter har också bidragit till att främja gemenskap i tider av ovisshet.

I november genomfördes en gemensam workshop för hela personalen om feedback arrangerad av en psykolog tillsammans med en improvisations-teater. Temat om att ge och ta kritik knyter an till tidigare insatser för att effektivisera och utveckla samarbetsformerna i projekt.

I slutet av året erbjöds alla vid ISF att göra en hälsoundersökning med uppföljande samtal hos företagshälsovården och 35 medarbetare deltog. Uppföljningen visar bland annat att ISF upplevs som en bra arbetsplats och att trivseln generellt är hög.

Under året har arbetsmiljögruppen gått igenom regelverket på arbetsmiljöområdet och tagit fram en policy för att motverka missbruk av alkohol och droger. Rutinerna för sjukfrånvaro har också setts över.

I maj genomfördes en arbetsmiljörund med stöd av företagshälsovården. Ronden bestod av en genomgång av den fysiska arbetsmiljön i ISF:s lokaler. Det allmänna intrycket från rondan var mycket gott eftersom ISF:s lokaler och utrustning håller en hög standard. Trots detta har en del tillfälliga problem förekommit med kyla i vissa arbetsrum, störande ljud i samband med en ombyggnation av entréplanet i fastigheten och hissar som inte fungerat. De medarbetare som haft behov av att träffa en ergonom har fått göra det.

För att främja gemenskap och hälsa sponsrar ISF också gemensamma friskvårdande aktiviteter och subventionerar individuell friskvård samt erbjuder frukt och influensavaccination.

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron under året uppgår till 1,6 procent. Detta är en ökning med 0,5 procentenheter från föregående år. ISF har dock en låg sjukfrånvaro i förhållande till genomsnittet för statsförvaltningen som var 3,4 procent 2014.

¹¹⁰ Utredningen om tillsyn över socialförsäkringen, S 2013:10.

¹¹¹ Regeringen har inte beslutat om några utredningsdirektiv för en sådan utredning.

Tabell 17 Sjukfrånvaro åren 2013–2015

Sjukfrånvaro (%)	2015	2014	2013
Totalt	1,6	1,1	1,4
Andel 60 dagar eller mer	-	0,0	0,0
Kvinnor	1,5	1,2	1,5
Män	-	0,9	1,2
Upp till 29 år	-	-	-
30–49 år	1,9	0,9	0,9
50 år och äldre	-	1,0	1,5

Enligt 7 kap. 3 § förordningen (2000:605) om myndigheters årsredovisning och budgetunderlag ska myndigheten lämna uppgifter om sjukfrånvaro för grupper om inte antalet anställda i gruppen är högst tio eller om uppgiften kan hänföras till en enskild individ. I tabellen redovisas anställdas totala sjukfrånvaro i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden. Vidare redovisas andel av totala sjukfrånvaron under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer. I tabellen redovisas också sjukfrånvaro fördelat på kön och ålder i förhållande till respektive grupps sammanlagda ordinarie arbetstid.

Sjukfrånvaro för gruppen andel 60 dagar eller mer, gruppen män, gruppen upp till 29 år samt gruppen 50 år och äldre anges inte, eftersom antalet personer är lägre än tio. Jämförelsetal lämnas inte i de grupper där sjukfrånvaron kan hänföras till en enskild person.

10.5 Det interna arbetet i övrigt

Tillgång till data

För att ISF ska kunna fullgöra sitt uppdrag måste myndigheten kunna samla in och bearbeta data på individnivå. Merparten av de data som ISF behöver innehåller personuppgifter och det är därför angeläget att en särskild registerlag om personuppgiftsbehandling vid myndigheten tas fram. En utredning som haft i uppdrag att ta fram ett förslag till en sådan registerlag överlämnade under 2014 sitt betänkande *Inbyggd integritet inom Inspektionen för socialförsäkringen*¹¹² till regeringen och förslaget har remissbehandlats under året. För närvarande pågår ett arbete i Regeringskansliet med att ta fram en lagrådsremiss med förslag till en registerlag för myndigheter.

Under året har ISF ansökt om etisk prövning för 8 projekt för att få möjlighet att behandla data som innehåller känsliga personuppgifter för forskningsändamål. Samtliga ansökningar har godkänts. I avvaktan på en registerlag är dock ISF:s möjligheter att genomföra granskningar som kräver tillgång till känsliga personuppgifter, men som inte är att anse som forskning, begränsade.

¹¹² SOU 2014:6.

Liksom under tidigare år har det under 2015 förekommit förseningar i leveranser av data och akter från Försäkringskassan. I något fall har förseningarna påverkat kvaliteten negativt i en genomförd granskning genom att det inte har varit möjligt att göra så omfattande analyser som skulle varit önskvärt.

Precis som tidigare har det inte varit möjligt för ISF att få tillgång till akter hos Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten i elektronisk form, vilket har försvårat såväl ISF:s som Försäkringskassans arbete under året.¹¹³ De begränsningar som det innebär att endast få ta del av akter i pappersform påverkar kvaliteten påtagligt i de granskningar som ISF genomför och gör också att dessa blir mer tidskrävande.

Tillsynsutredningen och synpunkter från allmänheten

I maj 2013 beslutade regeringen att tillsätta en särskild utredare med uppdrag att analysera behovet av en förstärkt tillsyn över socialförsäkringen utöver den tillsyn som utövas idag.¹¹⁴ Utredningen, som bland annat analyserade behovet för enskilda att kunna vända sig med sina klagomål till en särskild tillsynsmyndighet inom socialförsäkringsområdet, föreslog att ISF skulle få i uppdrag att hantera klagomål från enskilda. Mot bakgrund av de diskussioner som har förts inom myndigheten med anledning av utredningen har ISF identifierat ett behov av att starta ett utvecklingsarbete för att på ett bättre sätt än tidigare utveckla former för att svara på, strukturera och ta hand om synpunkter från allmänheten. Inom ramen för ett sådant arbete har under 2015 alla inkomna synpunkter från allmänheten sedan myndighetens start 2009 gått igenom och kategoriserats. Arbetet kommer att fortsätta under 2016. Avsikten är att föra in de synpunkter som kommer in från allmänheten på ett mer systematiskt sätt i verksamhetsplaneringsarbetet. Framöver kommer de inkomna synpunkterna löpande att kategoriseras efter förmånsområde och typ av synpunkt.

Relationerna med granskningsobjekten

ISF:s relationer med granskningsobjekten har diskuterats på en av enheterna under hösten. Det arbetet kommer att fortsätta under kommande år på myndighetsnivå. Under året har relationerna med Försäkringskassan på ledningsnivå utvecklats sedan den nya generaldirektören för Försäkringskassan tillträdde och i början av 2016 träffades myndigheternas ledningsgrupper för att diskutera gemensamma frågor. Under 2016 kommer nya träffar att genomföras och ISF avser att utveckla samarbetet med Pensionsmyndigheten på ett liknande sätt.

Kommunikationsområdet

ISF har på olika sätt utvecklat sitt arbete inom kommunikationsområdet under året. Exempelvis har samtliga rapporter blivit möjliga att läsa på webben som bläddringsbara pdf:er. Dessutom har beställning och distribution av tryckta rapporter flyttats från ISF till tryckeriet. Under året har också ett utvecklingsarbete genomförts för att införa ett mallsystem som

¹¹³ Ingen aktgranskning har genomförts på pensionsområdet under året.

¹¹⁴ Dir. 2013:58.

underlättar både användning av mallar och utveckling av nya mallar. Satsningen på att utveckla klarspråksarbetet i myndighetens rapporter (som beskrivits närmare ovan) har också startats under året och kommer att fortsätta under kommande år. Då kommer också arbetet med att ta fram en strategi och handlingsplan för ISF:s kommunikation och arbete med att nå ut med ISF:s rapporter till en bredare målgrupp att genomföras. Det senare ligger i linje med de intentioner regeringen aviserade i samband med att en ny generaldirektör utsågs.

Hyresförhandlingar

Under våren 2015 sade hyresvärden upp ISF:s hyreskontrakt för omförhandling. Under hösten har förhandlingar om ett nytt kontrakt pågått och i februari 2016 har ett sexårigt hyreskontrakt som gäller från och med den 1 juli 2016 undertecknats av parterna.

Dokumenthantering

ISF:s arbete med dokumenthantering har under året fokuserat på att göra ett nytt avrop mot ramavtalet för e-förvaltningsstödjande tjänster, eftersom det första avropet under 2014 inte ledde till några anbud. Denna gång inkom ett anbud och under hösten har tjänsterna för diarieföring och arkivredovisning utvecklats tillsammans med leverantören. Tjänsterna driftsattes för produktion den 19 februari 2016.

Övrigt utvecklingsarbete

För att förbättra den årliga planerings- och uppföljningsprocessen har medarbetarsamtalen flyttats från våren till hösten för att genomföras i anslutning till verksamhetsplaneringen. Som en följd av det har de lokala parterna kommit överens om att flytta tidpunkten för lönerevision från hösten till våren från och med 2016.

11 Finansiell redovisning

11.1 Resultaträkning

<i>(tkr)</i>	<i>Not</i>	<i>2015</i>	<i>2014</i>
<i>Verksamhetens intäkter</i>			
Intäkter av anslag		60 743	61 223
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1	268	0
Finansiella intäkter	2	5	44
<i>Summa</i>		<i>61 016</i>	<i>61 267</i>
<i>Verksamhetens kostnader</i>			
Kostnader för personal	3	-46 117	-46 075
Kostnader för lokaler		-4 892	-4 648
Övriga driftkostnader	4	-9 258	-9 520
Finansiella kostnader	5	-22	-17
Avskrivningar och nedskrivningar		-726	-1 007
<i>Summa</i>		<i>-61 016</i>	<i>-61 267</i>
<i>Verksamhetsutfall</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Transfereringar</i>			
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		787	860
Lämnade bidrag	6	-787	-860
<i>Saldo</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Årets kapitalförändring</i>		<i>0</i>	<i>0</i>

11.2 Balansräkning

<i>(tkr)</i>	<i>Not</i>	<i>2015-12-31</i>	<i>2014-12-31</i>
<i>TILLGÅNGAR</i>			
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>			
Balanserade utgifter för utveckling		0	0
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	7	<u>1 023</u>	<u>144</u>
<i>Summa</i>		<i>1 023</i>	<i>144</i>
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	8	125	421
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	9	<u>1 269</u>	<u>1 618</u>
<i>Summa</i>		<i>1 394</i>	<i>2 039</i>
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Fordringar hos andra myndigheter	10	<u>758</u>	<u>624</u>
<i>Summa</i>		<i>758</i>	<i>624</i>
<i>Periodavgränsningsposter</i>			
Förutbetalda kostnader	11	<u>2 251</u>	<u>1 732</u>
<i>Summa</i>		<i>2 251</i>	<i>1 732</i>
<i>Avräkning med statsverket</i>			
Avräkning med statsverket	12	<u>-5 481</u>	<u>-7 582</u>
<i>Summa</i>		<i>-5 481</i>	<i>-7 582</i>
<i>Kassa och bank</i>			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		<u>9 177</u>	<u>13 715</u>
<i>Summa</i>		<i>9 177</i>	<i>13 715</i>
<i>SUMMA TILLGÅNGAR</i>		<i>9 122</i>	<i>10 673</i>

<i>(tkr)</i>	<i>Not</i>	<i>2015-12-31</i>	<i>2014-12-31</i>
<i>KAPITAL OCH SKULDER</i>			
<i>Myndighetskapital</i>	13		
Balanserad kapitalförändring		0	0
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		<u>0</u>	<u>0</u>
<i>Summa</i>		0	0
<i>Avsättningar</i>			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	14	0	100
Övriga avsättningar	15	<u>455</u>	<u>381</u>
<i>Summa</i>		455	481
<i>Skulder m.m.</i>			
Lån i Riksgäldskontoret	16	2 417	2 183
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	17	1 262	1 687
Leverantörsskulder		1 322	1 381
Övriga kortfristiga skulder	18	<u>745</u>	<u>803</u>
<i>Summa</i>		5 746	6 054
<i>Periodavgränsningsposter</i>			
Upplupna kostnader	19	2 921	3 351
Oförbrukade bidrag		<u>0</u>	<u>787</u>
<i>Summa</i>		2 921	4 138
<i>SUMMA KAPITAL OCH SKULDER</i>		9 122	10 673

11.3 Redovisning mot anslag

<i>Anslag (tkr)</i>		<i>Ingående över- förings- belopp</i>	<i>Årets tilldelning enligt regler- ingsbrev</i>	<i>Indrag- ning</i>	<i>Totalt disponi- belt belopp</i>	<i>Utgifter</i>	<i>Utgående över- förings- belopp</i>
	<i>Not</i>						
Uo 10 2:2 Ramanslag ap.1 Inspektionen för Socialförsäkringen	20	7 582	64 219	-5 577	66 224	-60 743	5 481
<i>Summa</i>		<i>7 582</i>	<i>64 219</i>	<i>-5 577</i>	<i>66 244</i>	<i>-60 743</i>	<i>5 481</i>

11.4 Tilläggsupplysningar

Alla belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma.

Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper

ISF:s bokföring följer god redovisningssed och förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt Ekonomistyrningsverkets (ESV) föreskrifter och allmänna råd till denna. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna. Gjorda undantag från förordningen redovisas sist i tilläggsupplysningarna.

I enlighet med ESV:s föreskrifter till 10 § Förordning om myndigheters bokföring tillämpar myndigheten brytdagen den 5 januari. Brytdagen föregående år var den 5 januari. Efter brytdagen har fakturor överstigande 25 000 kr bokförts som periodavgränsningsposter.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Som anläggningstillgångar redovisas egenutvecklade dataprogram, förvärvade licenser och rättigheter samt maskiner och inventarier som har ett anskaffningsvärde om minst 20 000 kr och en beräknad ekonomisk livslängd som uppgår till lägst tre år. Beloppsgränsen för förbättringsutgifter på annans fastighet är 100 000 kr. Avskrivningstiden för förbättringsutgifter på annans fastighet uppgår till högst den återstående giltighetstiden på hyreskontraktet, dock lägst tre år. Avskrivning sker enligt linjär avskrivningsmetod. Avskrivning under anskaffningsåret sker från den månad tillgången tas i bruk.

Tillämpade avskrivningstider

4 år	Bärbara datorer och kringutrustning
5 år	Datorer och kringutrustning Maskiner och tekniska anläggningar Övriga kontorsmaskiner
3 - 6 år	Egenutvecklade systemstöd, licenser och rättigheter
3 - 6 år	Förbättringsutgifter på annans fastighet
10 år	Inredningsinventarier

Omsättningstillgångar

Fordringar har tagits upp till det belopp som de efter individuell prövning beräknas bli betalda.

Skulder

Skulderna har tagits upp till nominellt belopp.

Ersättningar och andra förmåner

<i>Ledamöter i insynsrådet / andra styrelseuppdrag</i>	Ersättning
<u>Ulrik von Essen</u> Stiftelsen Fakultetskurser – styrelseledamot	0
<u>Eskil Wadensjö</u> Inga uppdrag *Ersättning betalas ut i början av år 2016	1*
<u>Solveig Zander</u> Länsstyrelsen i Uppsala Län – ledamot i insynsrådet *Ersättning betalas ut i början av år 2016	1*
<i>Ledande befattningshavare / styrelseuppdrag</i>	Lön
<u>Generaldirektör Per Molander (t.o.m. 2015-09-30)</u> Arbor AB – VD och styrelseordförande Inga förmåner som avviker från allmänna avtal.	861
<u>Vikarierande generaldirektör Catarina Eklundh Ahlgren (fr.o.m. 2015-10-01)</u> Inga uppdrag Inga förmåner som avviker från allmänna avtal.	781

Anställdas sjukfrånvaro

Uppgifter om sjukfrånvaro, se under avsnittet 10.4 Arbetsmiljö och hälsa. Undantag från regelverket beskrivs nedan.

Undantag från regelverket

ISF har gjort följande undantag från förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Sjukfrånvaro

Enligt 7 kap. 3 § förordningen ska myndigheten lämna uppgifter om sjukfrånvaro för grupper om inte antalet anställda i gruppen är högst tio eller om uppgiften kan hänföras till en enskild individ.

Eftersom sjukfrånvaron för ISF kan hänföras till en enskild individ eller antalet personer är lägre än tio, lämnas inte sjukfrånvaro för gruppen andel 60 dagar eller mer, gruppen män, gruppen upp till 29 år samt gruppen för 50 år och uppåt.

11.5 Noter

<i>Resultaträkning (tkr)</i>		2015	2014
Not 1	<i>Intäkter av avgifter och andra ersättningar</i>		
	Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen	106	0
	Övriga intäkter av avgifter och andra ersättningar	<u>161</u>	<u>0</u>
	<i>Summa</i>	268	0
Not 2	<i>Finansiella intäkter</i>		
	Ränta på räntekonto i Riksgäldskontoret	0	44
	Ränta på lån i Riksgäldskontoret	<u>5</u>	<u>0</u>
	<i>Summa</i>	5	44
	Räntesatsen för ränte- och avistakonton hos Riksgälden har sedan 2015-02-18 varit negativ.		
Not 3	<i>Kostnader för personal</i>		
	Lönekostnader (exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal)	28 566	28 881
	<i>Varav lönekostnader ej anställd personal</i>	255	107
	Sociala avgifter	16 040	15 776
	Övriga kostnader för personal	<u>1 510</u>	<u>1 418</u>
	<i>Summa</i>	46 117	46 075
Not 4	<i>Övriga driftkostnader</i>		
	Reparationer och underhåll	101	111
	Resor, representation och information	161	143
	Köp av varor	511	642
	Köp av tjänster	<u>8 486</u>	<u>8 624</u>
	<i>Summa</i>	9 258	9 520
Not 5	<i>Finansiella kostnader</i>		
	Ränta på räntekonto i Riksgäldskontoret	22	0
	Ränta på lån i Riksgäldskontoret	0	15
	Övriga finansiella kostnader	<u>0</u>	<u>2</u>
	<i>Summa</i>	22	17
	Räntesatsen för ränte- och avistakonton hos Riksgälden har sedan 2015-02-18 varit negativ.		
Not 6	<i>Lämnade bidrag</i>		
	Lämnade bidrag till statliga myndigheter	<u>787</u>	<u>860</u>
	<i>Summa</i>	787	860
	ISF, KTH och Stockholms universitet genomför ett samarbete i ett projekt. Huvudmannskapet har under år 2015 flyttats från ISF till KTH och därmed har de återstående medlen (som är finansierade från Vinnova) lämnats som bidrag till KTH.		

<i>Balansräkning (tkr)</i>		2015	2014
Not 7	<i>Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar</i>		
	Ingående anskaffningsvärde	765	765
	Årets anskaffningar	960	0
	<i>Summa anskaffningsvärde</i>	<u>1 725</u>	<u>765</u>
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-621	-481
	Årets avskrivningar	-81	-140
	<i>Summa ackumulerade avskrivningar</i>	<u>-702</u>	<u>-621</u>
	<i>Utgående bokfört värde</i>	1 023	144
Not 8	<i>Förbättringsutgifter på annans fastighet</i>		
	Ingående anskaffningsvärde	1 266	1 266
	<i>Summa anskaffningsvärde</i>	<u>1 266</u>	<u>1 266</u>
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-844	-535
	Årets avskrivningar	-296	-310
	<i>Summa ackumulerade avskrivningar</i>	<u>-1 141</u>	<u>-844</u>
	<i>Utgående bokfört värde</i>	125	421
Not 9	<i>Maskiner, inventarier, installationer m.m.</i>		
	Ingående anskaffningsvärde	4 637	4 637
	<i>Summa anskaffningsvärde</i>	<u>4 637</u>	<u>4 637</u>
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-3 019	-2 483
	Årets avskrivningar	-349	-536
	<i>Summa ackumulerade avskrivningar</i>	<u>-3 368</u>	<u>-3 019</u>
	<i>Utgående bokfört värde</i>	1 269	1 618
Not 10	<i>Fordringar hos andra myndigheter</i>		
	Fordran ingående mervärdesskatt	758	624
	<i>Summa</i>	<u>758</u>	<u>624</u>
Not 11	<i>Förutbetalda kostnader</i>		
	Förutbetalda hyreskostnader	1 201	1 127
	Övriga förutbet. kostn./datalicenser/medlemavg.	1 051	605
	<i>Summa</i>	<u>2 251</u>	<u>1 732</u>
Not 12	<i>Avräkning med statsverket</i>		
	<i>Anslag i räntebärande flöde</i>		
	Ingående balans	-7 582	-3 608
	Redovisat mot anslag	60 743	61 223
	Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-64 219	-66 849
	Återbetalning av anslagsmedel	5 577	1 651
	<i>Skulder avseende anslag i räntebärande flöde</i>	<u>-5 481</u>	<u>-7 582</u>
	<i>Summa Avräkning med statsverket</i>	-5 481	-7 582

<i>Balansräkning (tkr)</i>		2015	2014
Not 13	<i>Myndighetskapital</i> Myndighetskapital saknas och därför redovisas inte någon specifikationstabell.		
Not 14	<i>Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser</i>		
	Ingående avsättning	100	146
	Årets pensionskostnad	-4	68
	Årets pensionsutbetalningar	-96	-114
	<i>Utgående avsättning</i>	<u>0</u>	<u>100</u>
Not 15	<i>Övriga avsättningar</i> <i>Avsättning för lokalt omställningsarbete</i>		
	Ingående balans	381	295
	Årets förändring	74	86
	<i>Utgående balans</i>	<u>455</u>	<u>381</u>
Not 16	<i>Lån i Riksgäldskontoret</i> Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar.		
	Ingående balans	2 183	3 190
	Under året nyupptagna lån	960	0
	Årets amorteringar	-726	-1 007
	<i>Utgående balans</i>	<u>2 417</u>	<u>2 183</u>
	Beviljad låneram enligt regleringsbrev	12 000	12 000
Not 17	<i>Kortfristiga skulder till andra myndigheter</i>		
	Arbetsgivaravgifter	744	788
	Leverantörsskulder andra myndigheter	518	899
	<i>Summa</i>	<u>1 262</u>	<u>1 687</u>
Not 18	<i>Övriga kortfristiga skulder</i>		
	Personalens källskatt	745	803
	Övriga kortfristiga skulder till personalen	0	1
	<i>Summa</i>	<u>745</u>	<u>803</u>
Not 19	<i>Upplupna kostnader</i>		
	Upplupna semesterlöner inklusive sociala avgifter	2 668	2 752
	Övriga upplupna kostnader	253	599
	<i>Summa</i>	<u>2 921</u>	<u>3 351</u>

Anslagsredovisning

Not 20 *Uo 10 2:2 ap 1 Inspektionen för socialförsäkringen (ramanslag)*
Enligt regleringsbrevet disponerar ISF en anslagskredit på
1 927 tkr.

ISF får disponera 2 005 tkr av det ingående överföringsbeloppet,
det vill säga 3 procent av föregående års tilldelning 66 849 tkr
enligt regleringsbrevet. Anslaget är räntebärande.

12 Sammanställning över väsentliga uppgifter

(tkr)	2015	2014	2013	2012	2011
<i>Låneram Riksgäldskontoret</i>					
Beviljad	12 000	12 000	12 000	15 000	20 000
Utnyttjad	2 417	2 183	3 190	3 172	4 043
<i>Kontokrediter Riksgäldskontoret</i>					
Beviljad	6 580	6 685	6 522	6 495	6 435
Maximalt utnyttjad	0	0	0	0	0
<i>Räntekonto Riksgäldskontoret</i>					
Ränteintäkter	0	44	84	160	220
Räntekostnader	22	0	0	0	0
<i>Avgiftsintäkter</i>					
<i>Avgiftsintäkter som disponeras</i>					
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	0	0	0	0	0
Övriga avgiftsintäkter	268	0	10	0	50
<i>Anslagskredit</i>					
Beviljad	1 927	2 005	1 957	1 949	1 929
Utnyttjad	0	0	0	0	0
<i>Anslag</i>					
<i>Ramanslag</i>					
Anslagssparande	5 481	7 582	3 608	7 709	13 626
<i>Bemyndiganden</i>					
			Ej tillämpligt		
<i>Personal</i>					
Antalet årsarbetskrafter (st)	47	51	49	47	43
Medelantalet anställda (st)*	51	53	52	51	49
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 282	1 181	1 275	1 237	1 178
<i>Kapitalförändring</i>					
Årets	0	0	0	0	0
Balanserad	0	0	0	0	0

* I beräkningen av medelantalet anställda är tjänstledig personal frånräknad.

Undertecknande av årsredovisning

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Stockholm 22 februari 2016

Catarina Eklundh Ahlgren
Vikarierande generaldirektör